حجاب

از منظر فطرت و عقل و شرع

منصوره وحدتی

www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.ir

حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع

مشخصات کتاب

سرشناسه : وطني، منصوره، ۱۳۳۹-
عنوان و نام پدیدآور : حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع/ تالیف منصوره وطني .
مشخصات نشر : قم: نورالسجاد، ۱۳۸۶.
مشخصات ظاهري : ۶۴ ص.
شابك : ۶۰۰۰ ریال: 978-964-7163-85-9
وضعیت فهرست نویسي : برونسپاري (فاپا)
موضوع : حجاب
رده بندي کنگره : ۱۷۱۳۸۶/ BP۲۳۰ /و۶ ح۳
رده بندي دیویي : ۲۹۷/۶۳۶
شماره کتابشناسي ملي : ۱۰۳۲۵۱۵

مقدمه

هذا من فضل ربّي تقديم به: دختر پيامبر همسر امامت مادر ولايت شير خدا حضرت فاطمه زهرا سلام الله عليها حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع با رويكرد آموزشي و تربيتي منصوره وطني
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 9
حجاب از مسائل ضروري اسلام و غيرقابل انكار است. از سويي كاملًا اعتقادي بوده و با عقايد و باورهاي دروني مسلمانان سروكار دارد، لذا اعتقاد عملي به حجاب، درك و آگاهي از علل وجوب حجاب و ميزان آن در اسلام را مي‌طلبد. از سويي حجاب زنان، مسئله‌اي سياسي و اجتماعي از نظر دشمنان اسلام است، چون راه ورودي غيرنظامي، به كشورهاي اسلامي بوده، و در صورت موفقيت فتوحات بي‌شماري را شامل مي‌شود. از سوي ديگر، اندازه حجاب، چنان تحريف شده است كه، منجر به بدحجابي و بي‌حجابي شده است. همچنين قوه قهريه نيز براي رعايت موازين شرعي در جامعه، با شدّت وارد شده و به علت عدم ارشاد صحيح و برخورد نامناسب، مسئله بدحجابي و اثرات آن را، به شدّت تشديد نموده است، لذا مسئله حجاب به يكي از مسائل بغرنج كشور تبديل شده است كه، هر كسي بي‌مايه علمي و
آگاهي از مسائل حجاب به انحاء مختلف اقدام به حلّ مسئله نموده است كه، نتيجه در سطح كشور به وضوح نمايان است. لذا به
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 10
عنوان مسلمان و محقّق، بر طبق وظيفه شرعي در تبيين مواضع اسلام در كنكاشي علمي، از سال 1375 تا كنون، به دور از افراط و تفريطهاي موجود و بازي‌هاي سياسي، حجاب، از بعد فطرت و عقل و شرع مورد بررسي قرار گرفت. بدان اميد كه خواهران عزيز، ضرورت حجاب را، خود در وجود خود يافته، و اگر به دين اسلام و موازين شرعي پاي‌بند نيستند، به عنوان انساني آزاد و شريف و فرهيخته، شخصيت انساني خود را با رعايت كامل حجاب حفظ نمايد. اعلام نظر محققان و آزاداندیشان به ويژه خواهران معزّز به آدرس‌هاي ذيل موجب امتنان خواهد بود.
صندوق پستي قم: 37185 831
E-mail: Vanatin.mosnam@yahoo.com منصوره وطني
1385/ 4/ 25
مصادف با ميلاد حضرت زهرا سلام‌الله عليها

مقدمه چاپ دوم

به دليل استقبال محققان و مبلّغان ديني و روحانيّون و مسئولين فرهنگي و دو بار شركت در نمايشگاه بين‌المللي سال 86 و 87 و نيز سفارش‌هاي متعدد، چاپ دوم با اضافات ضروري نمود كه اميد است با عنايت حضرت زهرا سلام الله عليها توفيق تغيير روند اجباري به رويكرد علمي و تربيتي در خانه و مدرسه و رسانه‌هاي گروهي حاصل گردد.

منصوره وطني

16/ 5/ 1388

مصادف با ميلاد ولي عصر عج‌الله فرجه

فصل اول: پوشش زن از منظر فطرت و عقل

اشاره

فصل اول: پوشش زن از منظر فطرت و عقل مسأله پوشش زن مسأله‌اي اكتسابي و يا عرفي يا قانوني نيست كه بعداً به وجود آمده باشد، بلكه تمايل به پوشش، يك ويژگي ذاتي در افراد است. در ابتداي خلقت انسان، اولين مسئله‌اي كه بر آدم و حوّا مطرح شد، مسئله پوشش بود، بنابراين، تمايل به ستر و پوشش بدن، در فطرت و ذات انسان‌هاست، و عرياني خلاف فطرت انسان مي‌باشد، لذا پوشش و ايجاد حريم بين زن و مرد در بين تمام اقوام و ملل مطرح بوده، و تنها كيفيت لباس در شكل و رنگ متفاوت بوده است. از سوي ديگر ويژگي‌هاي فطري نيازمند تربيت است، از اين‌رو، شدّت و ضعف دارد. شدّت و ضعف ويژگي‌هاي ذاتي بستگي به ميزان حاكميت عقل و تربيت اوّليه و ميزان دروني شدن ويژگي‌هاي ذاتي در عمل، و نيز عوامل محيطي در جامعه ارزشمندي يا بي‌ارزشي موارد ذيل دارد:

حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 14

شخصيت انسان تا سنين 6 7 سالگي تكميل مي‌شود، و شدّت و ضعف موارد فوق، نياز به دروني شدن در اين سنين دارد، كه وظيفه والدين است در تربيت اوّليه كودك، با هدف تربيت انساني عفيف و پاكدامن، با وجدان اخلاقي لازم و كافي؛ و مرداني غيور، روش‌هاي تربيتي مناسب را به كار بندند. «1» تربيت يعني عمل، كافي است مادر محجّبه و عفيفه باشد، دختر هم چنين خواهد شد. هر چه موارد فوق در شخصيت انسان افزايش يافته و دروني شده و ملكه فرد شود، پوشش بيشتر زن را به همراه خواهد داشت. غيرت مرد، با حجاب زن رابطه مستقيم دارد. حجاب زن پاسخي مثبت به غيرت مرد است، براي اينكه

---

(1). رجوع شود به نقش تربيتي والدين و رسانه‌هاي گروهي در الگوپذيري نوجوانان و جوانان از همين قلم. و نيز .moc. afgolb. inataverosnam www

حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 15

آرامش مرد حفظ شده، و تفاهم و اعتماد دو طرفه ايجاد شود. حجاب عاملي مؤثر در رفع سوءظن و بدبيني مرد نسبت به زن در تمايل به ارتباط نامشروع هست، لذا از اين ابعاد نيز حجاب ضرورت پيدا مي‌كند و بي‌حجابي خلاف فطرت زن و مرد است.

خواهرم اگر مي‌خواهي اطمينان صد در صد همسرت را جلب كني، حجاب را زينت خود ساز

1. حجاب و اعتقاد انسان‌ها

1. حجاب و اعتقاد انسان‌ها نوع لباس افراد نشانگر افكار و اعتقادات دروني آنهاست، كه براساس باورهاي دروني، انواع لباس را انتخاب مي‌كنند، بنابراين از شكل و ميزان پوشش افراد، مي‌توان به برخي از عقايد و تمايلات دروني فرد پي‌برد. كاهش يا افزايش ويژگي‌هاي ذاتي در انسان را
نيز مي‌توان از لباس كه جلوه بيروني دورن افراد است پي‌برد. تقيّدات ديني يا غيرديني هر فردي، از طرز لباس و رفتار و حركات وي پيداست.

2. تأثير پوشش و لباس در شخصيت انسان (زن و مرد)

2. تأثير پوشش و لباس در شخصيت انسان (زن و مرد) ويژگي‌هاي اخلاقي با منشأ فطري، رابطه كاملاً مستقيمي با ميزان پوشش زن دارد. اين ويژگي‌ها به شرح ذيل مي‌باشد:
اگر بخواهيم زناني با حياء و محجّبه و پاكدامن و عفيف داشته باشيم، كافي است موارد فوق را در تربيت‌هاي خانواده و مدرسه و جامعه افزايش دهيم.
هر چه ميزان موارد فوق بيشتر باشد، پوشش و حريم زن با مرد، بيشتر خواهد بود، و هر چه كمتر باشد، پوشش زن كمتر خواهد بود.
اگر بخواهيم شخصيت ما به عنوان يك فرد عاقل و منطقي، دور از هواي نفس شناخته شود، پوشش بيشتر و ارتباطهاي
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 17
غيركلامي بدون پيام مفسده‌انگيز ضرورت پيدا مي‌كند.
اگر بخواهيم شخصيّت ما يك شخصيّت وانهاده و بي‌قيد و بند و هوسران و بي‌تعصّب به حرمت حريم شخصي شناخته شود، در اين صورت، كاهش ويژگي‌هاي اخلاقي فوق و كاهش لباس و عرياني، اتفاق خواهد افتاد.
ويژگي‌هاي غريزي انسان نيز، در ميزان پوشش زن مؤثر بوده و رابطه عكس با پوشش زن دارد.
اگر مي‌خواهيم زناني گستاخ و پررو و خودنما و بي‌حجاب و هوسران داشته باشيم، كافي است موارد فوق را در خانه و مدرسه و جامعه افزايش دهيم.
هر چه پوشش زن كمتر باشد، موارد فوق بيشتر بروز خواهد نمود.
اگر مي‌خواهيم مرداني بي‌غيرت و مردنما و بي‌هميّت و
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 18
مردانگي، داشته باشيم، كافي است موارد فوق را در خانه و مدرسه و جامعه افزايش دهيم.
اگر والدين قبل از تولّد كودك، در كاهش و حذف موارد فوق در زندگي خود، اقدام‌هاي لازم تربيتي و كنترل و مراقبت‌هاي پيشگيري و بازدارنده‌را اعمال نمايند، قطعاً محيط زندگي فردي و اجتماعي عاري از اين آلودگي‌ها و غرايز حيواني خواهد بود و اشباع غرايز صرفاً در محدوده زوجيّت خواهد شد.

3. تفاوت نگاه زن و مرد

3. تفاوت نگاه زن و مرد در روان‌شناسي زن و مرد نگاه زن و مرد را متفاوت مي‌بينيم. نگاه زن به اشياء و اشخاص يكسان است، ولي نگاه مرد به اشياء و جنس مخالف متفاوت است. نگاه زن به اشياء و افراد، صرفاً با چشم ظاهري است، بدون دقّت در جزئيات شكلي فرد، ولي نگاه مرد به جنس مؤنّث، همراه با غريزه جنسي و دقّت در جزئيات شكلي جسم و حركات و كلام زن است، از اين‌رو غالباً، نگاه‌ها آلوده و توأم با چشم‌چراني است.
تفاوت نگاه زن و مرد، ريشه در تفاوت غرايز آنها دارد. غريزه خودنمايي و آراستگي و زيبايي‌طلبي در زن و غريزه جنسي در مرد قوي مي‌باشد. نياز جنسي زن با تن‌نمايي تا حدودي قابل اقناع هست، ولي نياز جنسي مرد با رابطه جنسي يا چشم‌چراني و
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 19
صحبت با ريبه و لذت با جنس مخالف قابل اقناع مي‌باشد.
تنها وسيله تعديل اين دو غريزه بسيار قوي، و حفظ امنيت زن و جامعه، از طغيان و بي‌قيدي اين غرايز، بعد از تقوي، رعايت حجاب دروني و بيروني و غيرت‌ورزي مردان است. غيرت مردان، امكان بروز خودنمايي زن در خارج از چارچوب خانواده را از بين مي‌برد.
گفتني است، زنا مراتبي دارد، كه از نگاه و صحبت شروع مي‌شود. بنابراين زناي چشم و زبان، مقدمه ارتباط نامشروع است.
اگر بخواهيم ارتباط نامشروع در جامعه كاهش يابد، بايد از نگاه و كلام ناروا، با جنس مخالف پرهيز شود.
خواهرم بي حجاب، نيازمند نگاه آلوده مرد است، خود را با حجاب، از اين نگاه بي نياز گردان.

4. تأثير ارتباط غيركلامي در روابط زن و مرد از نظر روان‌شناسي اجتماعي ارتباط غيركلامي، در نوع پيام و
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 20
ارتباط افراد بسيار مؤثر است. طرز نگاه و لباس و راه رفتن و حركات و لحن صدا و طرز صحبت، در ارائه نوع و ميزان پيام به مخاطب و بيننده بسيار مؤثر است، به طوري كه بدون كلام نيز مي‌توان با موارد فوق پيام خاصي ارسال نمود. در واقع، ظاهر افراد گفتار بدون كلام است. ما مي‌توانيم بدون استفاده از كلام، مطالبي را با لباس و حركات خود به ديگران القاء كرده و پيام دهيم، بنابراين ارتباطهاي غيركلامي در پوشش 100% مؤثر است.
از نظر رواني، هر قدر فاصله مكاني افراد بيشتر باشد، پيامي القاء مي‌شود، و اگر فاصله كم باشد، پيامي ديگر را به مخاطب و بيننده القاء مي‌نمايد. فاصله مكاني كم با ديگران محبّت و صميميت، و فاصله زياد، دوري و عدم صميميّت را بيان مي‌كند. بنابراين، افرادي كه نسبت به ما احساس صميميّت دارند، سعي مي‌كنند هنگام نشستن نزديك‌تر بنشينند، و اگر از ما خوششان نيايد، يا احساس صميميّتي از ما نداشته باشند، دورتر از ما مي‌نيشنند، بدون اينكه خودشان متوجه باشند، بنابراين، ارتباطات غيركلامي مي‌تواند تأثيرات مثبت يا منفي در ديگران بگذارد، لذا دقّت در اعمال و رفتار را مي‌طلبد. در فاصله مكاني بين زن و مرد، هر قدر فاصله نزديكتر، احساس صميميّت و دوستي بيشتر شده، در نتيجه امكان فكر و عمل گناه بيشتر خواهد شد. بنابراين براي اينكه فكر گناه از بين برود، و ما بتوانيم بدون مفسده با جنس
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 21
مخالف ارتباط برقرار كنيم، بايد فاصله خود را مناسب و معقول تنظيم كنيم. بنابراين، خلوت در مكاني در بسته بدون امكان ورود ديگران مفسده‌انگيز است. همچنين ماشيني كه زن و مرد بيگانه، در قسمت جلوي ماشين نشسته و قرب مكاني دارند و شيشه‌ها بالا باشد، حكم خلوت با اجنبي را داشته و اجتناب ضروري است، از اين‌رو، براي پرهيز از فكر و عمل گناه بايد فاصله و مكان حضور با جنس مخالف را متناسب با موقعيّت خود و مكان تنظيم نماييم. زيرا در صورت عدم كنترل بين دو جنس مخالف، معمولًا كشش غريزه جنسي وجود دارد، اما مي‌توان با ارتباطهاي غيركلامي، كاملًا اين كشش را در اجتماع و در حضور جنس مخالف، با رعايت حجاب دروني و بيروني و كنترل دقيق پيام‌هاي ارسالي از ارتباطهاي

غيركلامي از بين برده و محدود به محيط خانوادگي نمود.
خواهرم اگر مخواهي از تعرّض و اهانت و نگاه هاي آلوده نامرداني از جنس مذكر در امان باشي، با حجاب و پوشش كامل و كنترل ارتباطهاي غير كلامي در لباس و رفتارت، رهزنان گوهر وجودت را از خود ناامید گردان.

5. تأثير نگاه در ارتباط انسان‌ها

5. تأثير نگاه در ارتباط انسان‌ها نگاه در ارتباطهاي فردي و اجتماعي مؤثر هست. مؤثرترين وسيله ارتباط فردي متقابل، چشم هست. چشم در واقع آئينه وجود انسان‌هاست. افكار دروني و نيّت‌ها به طور خودآگاه يا ناخودآگاه از چشم نمايان است. همچنين احساس دوستي يا تنفّر يا ناراحتي و خوشحالي و خستگي و ... كاملًا پيداست. همچنان كه بيماري‌هاي رواني، استرس و اضطراب و بي‌قراري و ... نيز از چشم افراد مشخص مي‌باشد و چشم يكي از ابزار تشخيص در موارد فوق مي‌باشد.
نگاه از درون نشأت گرفته و براساس باورها و عقايد افراد شكل مي‌گيرد، لذا نگاه‌ها با افكار مختلف توأم مي‌گردد. پشت هر نگاهي يك ايده و فكري وجود دارد، فكر يا روحاني است يا حيواني، از نگاه ديگران مي‌توان ميزان حاكميّت عقل يا غزيزه را
در درون وي دريافت. چشم همواره در حال ارسال پيام مي‌باشد و براي تعاملات انسان‌ها ضروري است، لذا نمي‌توان بسته نگه داشت، ولي بايد پيام‌هاي ارسالي را كنترل نمود، زيرا نقطه شروع هر نوع ارتباطي نگاه است. زن مي‌تواند، نگاه مردان را تنظيم كرده، و نوع نگاه آنان را تعيين نمايد.
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 23
خواهرم حجاب، پلي است بين فساد و رفع فساد، تو كدام را انتخاب مي‌كني؟

6. اثرات تربيتي و اجتماعي رعايت حجاب در شخصيت زن و مرد
1. كاهش غريزه خودنمايي و آراستگي زن و غريزه جنسي مرد
2. افزايش حجب و حياء ذاتي زن
3. افزايش وقار و متانت و تكبّرذاتي زن در برابر مرد بيگانه
4. دروني شدن صفت عفّت و پاكدامني در زن و مرد
5. افزايش خويشتن‌داري و كفّ نفس در زن و مرد
6. افزايش عزّت نفس و خودباوري در زن و اعتقاد به زينت و تكامل معنوي به جاي زينت ظاهري
7. ايجاد و افزايش تقوا در زن و مرد
8. پذيرش حريم بين زن و مرد و محدوديّت روابط آنها
9. تأمين غيرت‌ورزي مرد
10. ايجاد و افزايش آرامش و امنيّت رواني و اجتماعي زن و مرد
11. كاهش تمايل زن و مرد به اختلاط بدون ضرورت
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 24
12. حافظ نگاه و فكر و جسم از گناه
13. حافظ گوهر عفّت زن
14. حافظ شخصيّت انساني زن
15. حافظ امانت و ناموس خدا، زن امانت و ناموس خداست
16. حافظ و ضامن اجرايي حيثيت و آبروي زن كه جزو حقّ‌الله است.
17. حافظ و ضامن اجرايي موفقيّت‌هاي علمي و اجتماعي و شغلي زن و مرد به ويژه زن.
18. ضامن اجرايي شكست توطئه‌هاي دشمنان در استفاده از جاذبه‌هاي جنسي زن، عليه اعتقاد و مقدّسات مردم و مصالح و منافع كشور در عرصه‌هاي مختلف
19. ضامن اجرايي پيشگيري از تعرّضات و آسيب جنسي به زن
20. ضامن اجرايي كاهش سقط جنين‌هاي غيرقانوني يا كودكان سرراهي بدون پدر
21. حافظ و ضامن اجرايي پاكي نسل‌ها با كاهش روابط نامشروع.
22. ضامن اجرايي ايجاد تفاهم و اعتماد و رفع سوءظن همسر
23. پيشگيري از تعصّب و بدبيني مرد به زن
24. كاهش مصرف مواد آرايشي و مدسازي و مصرف كننده.
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 25
خواهرم اگر مي‌خواهي مردان، تو را همچون كالايي دست يافتني و قابل

مصرف در کوچه و خیابان و محل کار و ... نبینند، اگر مي‌خواهي انساني آزاده و شريف باشي، زيبايي جسم‌ات را به زيور حجاب آراسته ساز، و وجود خود را ارزان نفروش، چون تو امانت و ناموس خدايي، مبادا در امانت خدا خيانت ورزي، تو صاحبي چون خدا داري.

7. فلسفه حجاب 1. حفاظت از گوهر عفّت زن
2. حفاظت از كرامت و حرمت شخصيّت انساني زن
3. ضامن اجرايي و لازمه غيرت‌ورزي ذاتي مرد
4. حافظ حيثيّت و آبروي زن كه جزو حق‌الله است.
5. حافظ امانت و ناموس خداست، زن امانت و ناموس خداست
6. تعديل غريزه جنسي زن و مرد
7. تعديل غريزه خودنمايي و آراستگي زن
8. پاسخ به تكبّر ذاتي زن در برابر مرد
9. وسيله ايجاد روابط انساني با جنس مخالف بدون مفسده
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 26
10. تأمين و حفاظ امنيت زن در اجتماع و خانواده
11. وسيله ضروري و لازم اشتغال زن در بيرون از منزل
12. وسيله حضور فعال زن در عرصه‌هاي مختلف در اجتماع
13. وسيله اعلام اعتقاد به دين اسلام و علامت مسلمان بودن
14. حريم بين زن و مرد و محدود نمودن جاذبه‌هاي جنسي زن به دائره زوجيّت
15. وسيله تداوم تقوي و خويشتن‌داري و كفّ نفس زن و مرد
16. حافظ سلامتي فكري و رواني و آرامش زن و مرد
17. مصونيّت بخشي زن از تعرّض و آسيب‌هاي جنسي بيماردلان
18. پيشگيري از كالا قرار دادن زن و سوء استفاده از جاذبه‌ها و زيبايي‌هاي زن در اهداف اقتصادي و ...
خواهرم تو همچون گوهر در صدفي، گوهر عفّت و پاكدامني‌ات را با حجاب از دستبرد نااهلان حفظ كن

8. نگاهي به علل بدحجابي از آنجا كه ماهيّت انقلاب ايران، اسلامي بوده، زنان مسلمان

كشورمان در صف تظاهرات عليه رژيم ستم شاهي با چادر خود سنگري ديگر، عليه رژيم طاغوت ايجاد كرده بودند. سال 1357 خيابان‌ها و كوچه‌ها مملوّ از خواهران چادري بود كه با سياهي چادر، ظلمت و بيداد رژيم شاهنشاهي را با خود و هزاران شهيد ديگر از بين بردند، و حجاب به شكل چادر به عنوان يك ارزش والاي اسلامي در جامعه تلقّي شد.

در اوايل پيروزي انقلاب اسلامي با فرمايش امام خميني (ره) رهبر كبير انقلاب مبني بر رعايت حجاب كامل با چادر، بيشتر زنان، دستور رهبر فرزانه و ولايت فقيه را گردن نهاده و از آن پس، زني بي‌حجاب در خيابان‌ها مشاهده نشد. از آنجايي كه حجاب يك مسئله اعتقادي بوده، و از ايمان يك مسلمان نشأت مي‌گيرد، لذا بعد از پيروزي انقلاب، آن عدّه از زناني كه قبل يا بعد از انقلاب، به ارزش‌هاي والاي اسلام پي برده بودند، بعد از فرمايش حضرت امام (ره)، در حفظ حجاب خود بيشتر كوشيدند، عده‌اي هم كه از اين بيداري و اعتقاد مذهبي بي‌نصيب بودند، به تدريج، بعد از پيروزي انقلاب، احساسات انقلابي‌شان فروكش كرد، و حساسيّت‌هاي خاص اوايل انقلاب نيز نسبت به ارزش‌هاي اسلامي كمتر شد، و چون رعايت حجاب در بعضي از موارد،

حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 28

ناشي از اعتقاد راسخ و بينش و آگاهي عميق نبود، از اين‌رو بي‌حجابي‌هاي قبل از انقلاب، جاي خود را به بدحجابي بعد از

انقلاب داد، از اين‌رو بود كه مانتو و روسري به عنوان حجاب رخ نشان داد. اين نوع حجاب از طرف همان افرادي كه از ايمان عميق و تقواي بالا برخوردار نبودند، به وجود آمد، چون رعايت حجاب كامل به صورت چادر، ايماني مي‌خواهد كه انسان بتواند پا روي هواي نفس خود گذاشته، و اجازه ظهور و بروز غريزه خودنمايي را در خود راه ندهد، و چون عدّه‌اي فاقد اين بينش و بصيرت و ايمان به احكام و دستورات الهي بودند، از رعايت حجاب كامل خودداري ورزيدند، از اينجا بود كه مدل‌هاي مختلف مانتو و روسري به بازارها سرازير شد.

البته حضرت امام خميني (ره) در سال 58 در استفتاء حضوري خواهران طلبه، از مانتو و مقنعه به عنوان حجاب كامل، كه يكي از خواهران طلبه مقنعه بلند و چانه‌دار و مانتوي بلند و بسيار گشادي با شلوار يا جوراب ضخيم پوشيده بودند، و تنها گردي صورت و دست‌ها تا مچ نمايان بود،

بنيانگذار جمهوري اسلامي ايران، چنين مانتو و مقنعه‌ايي را، به عنوان حجاب تأييد فرمودند، اما اين تأييد مورد سوء استفاده قرار گرفته، و هر نوع مانتو و روسري عنوان «حجاب كامل» گرفت.

9. فلسفه وجود مانتوهاي بلند و كوتاه

اشاره

9. فلسفه وجود مانتوهاي بلند و كوتاه

وضعیت حجاب از زمان رضا خان

وضعیت حجاب از زمان رضا خان هم‌زمان با دستور رفع حجاب توسط رضاخان پهلوي، و برداشتن چادر با توسّل به قوّه قهرّيه و ممنوعيّت پوشيدن چادر، لباس تنگ و كوتاهي با كلاه كه از مدل‌هاي مخصوص ديار فرهنگ بود، وارد ايران شد، و ابتدا خانواده رضاخان و ساير سردمداران رژيم، اين مدل‌ها را در شكل‌هاي مختلف اشاعه دادند، تا نسل جوان را از چادر جدا كنند، و متأسفانه در خانواده‌هايي كه از اعتقاد و ايمان مذهبي برخوردار نبودند، به هدف خود رسيدند.
مي‌دانيم، كه لباس زنان ايراني، لباسي بلند و گشاد و پرچين بوده است، كه بعد از رفع حجاب، اين نوع لباس، مظهر عقب‌ماندگي و مانع آزادي زن، عنوان شده و محكوم مي‌شد. بعد از چند سال كه بي‌حجابي به طور كامل در جامعه ريشه دوانيد، و تمامي كوچه‌ها و خيابان‌ها و نسل جوان را در برگرفت، لباسي بلند و گشاد به نام «ماكسي» يعني همين مدل لباس زنان ايراني، مد روز شد، اما اين بار، با نامي خارجي وارد شد، تا ماهيت ايراني اين مدل از بين برود، و زن ايراني را به عنصري خود باخته مبدَّل سازند.
كه هر آن، چشم انتظار ورود مدل‌هاي مختلف از خارج از مرزهاي خود باشد، و هر چه را كه متعلّق به داخل مرز خود باشد،
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 30
ناپسند و زشت و عامل عقب‌ماندگي تصوّر كند، كه در مواردي
اين چنين شد.

اهداف غرب و دشمنان اسلام بعد از چند سال كه مدل «ماكسي» با شكل‌هاي مختلف جا افتاد، دوباره مدلي ديگر به نام «ميني ژوب» كه لباسي كوتاه با شكل‌هاي مختلف و بدون آستين بود. اين مدل نيز چند صباحي در بين نسل جوان جايگاهي بر خود پيدا كرد، و فرهنگ برهنگي را اشاعه داد و هر چه از حياء و عفّت و غيرت، در نسل جوان باقي مانده بود، در سطح گسترده‌اي از بين رفت، دو سه سال قبل از پيروزي انقلاب دوباره همان مدل‌هاي قديمي رايج شد. اگر نگاهي عميق به اين سير تحوّل مدل‌لباس زنان، بعد از قانون كشف حجاب رضاخان داشته باشيم، به اين نكته پي خواهيم برد، كه هر چند، در ظاهر، صادرات مدل‌هاي مختلف روز، از خارج به ايران بوده، تا زنان ايراني از غافله تمدن و پيشرفت عقب نمانده و خود را هر چه سريع‌تر با زن روز هماهنگ كند، و بازار فروش سرمايه‌داران شرق و غرب همواره داغ بماند، اما در پس پرده اين لباس زنان ايراني اين بوده كه، ماهيّت اصيل او را كه عفّت و حيا و شخصيّت انساني براساس موازين اسلام هست از بين برده و او را از خود بيگانه نمايد، تا آنچه مايه عفّت و بزرگواري و وقار و
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 31
حفظ شخصيّت والاي انساني زن هست، به نام تمدّن و پيشرفت و آزادي قرن بيستم، از خود براند، و او را به موجودي تبديل نمايد،
كه بدون اختصاص سرمايه‌هاي هنگفت، فساد و ابتذال را در كشور اشاعه دهند، زيرا او به فراست دريافته است، اگر در جامعه، زن را به ابتذال و فساد سوق دهد، و او را از خود بيگانه سازد، ديگر نياز به پياده كردن نيروهاي نظامي و طرّاحي نقشه‌هاي مختلف ندارد، خود اين زنان، سربازان مسلّحي هستند كه، به راحتي كشور و فرهنگ اسلامي را، به سويي كه آنها مي‌خواهند سوق مي‌دهند، يعني به سوي مصرف كننده بي‌اعتراض غرب، و مبلّغان فرهنگ برهنگي و كوبندگان ارزش‌هاي اسلامي و زير پاگذارندگان حريم دستورات الهي.
خواهرم آراستن ظاهر، فرياد تهي بودن درون‌ات، از كمالات انساني و مقام معنوي و انسانيت انسان و حاكميت غريزه جنسي در سراسر وجودت هست، به هوش باش، عقل‌ات را بر وجودت حاكم گردان. حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 32
چندين سال قبل، مانتوهاي كوتاه مد شده، و پس از اتمام جنگ، مانتوهاي بلند و گشاد مد روز شد، و در حال حاضر مانتوي تنگ و كوتاه مد شده است. اين سِر كوتاه و بلند شدن‌ها، همان سير اهداف قبل از انقلاب را

مي‌گذراند. دشمنان اسلام در صددند، اين تفكر را در بين زنان مسلمان اشاعه دهند، كه با مانتوي بلند و گشاد نيازي به چادر ندارند، تا به راحتي بتوانند، همچون گذشته، بازار مد و مصرف زدگي و افكار و عقايد زنان ايران را با زير پا گذاشتن دستور خدا در رعايت حجاب، در دست داشته و در زمان مورد نياز، به نفع خود استفاده نمايند. چون شكل چادر را نمي‌توان تغيير داد. چادر يك حجاب سنتي زن ايراني مطابق با موازين اسلام است كه، از ده‌ها سال پيش با كمي تغيير به همين شكل فعلي باقي مانده است. الحمدالله تلاش و كوشش غربيان و غرب‌زدگان در از بين بردن چادر و ماهيّت ارزشمند و پرمعنويّت آن، بي‌نتيجه مانده است، لذا در تحريف ماهيّت چادر و ايجاد تنفّر از چادر و استفاده‌كنندگان آن نهايت تلاش را مي‌نمايند.

وقتي مانتو و روسري عنوان حجاب مي‌گيرد، مدل‌ها و وضعيّت زنان چنين مي‌شود كه مي‌بينيم. اگر مانتو و روسري، حجاب

مرسوم شود، براي رفع حجاب، هيچ نيازي به رضاخان نيست، خود به خود، طرّاحان مد و عمليّات اجرايي دشمنان اسلام و انقلاب اسلامي ايران، بي‌سر و صدا رفع حجاب مي‌نمايند. ماهيّت

حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 33

چادر و حجاب كامل، چون برخواسته از ايمان و تقواي زن است، بايد براي برداشتن آن، قوه قهريه رضاخان وارد شود، و زنان مؤمن و عفيف، سال‌ها زنداني شدن در خانه را بپذيرند، ولي تن به بي‌حجابي و برهنگي ندهند، اما لباسي به نام مانتو و شلوار تنگ و روسري 30 سانتي توري، هيچ نيازي به اين همه رشادت و از خود گذشتگي ندارد، چون بي‌حجاب، لشكر شيطان است، و گردانندگان آنها، شيطان بزرگ غرب، زن مسلمان را از درون تهي مي‌كنند، تا ظاهرش را بياراید تا نشاني از مسلماني يافت نشود.

خواهرم زناني كه خود را همچون عروسك آراسته و به تن نمايي و دلربايي در كوچه و خيابان و ... مشغول‌اند يقين بدان در درون خالي از بسياري از صفات والاي انساني و سلامتي رواني و فكري و توانمنديهاي علمي هستند.

علل دوگانگي رعايت حجاب در مراكز مختلف جامعه به ويژه پس از جنگ تحميلي عراق عليه ايران همواره استفاده از قوّه قهريّه و شدّت و زور در تظاهر به رفتار خواسته شده، مؤثر بوده است، و رفتار واقعي و باورهاي دروني را
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 34
پنهان مي‌سازد. البته در جلوگيري از جرائم مشهود و منكرات اخلاقي مي‌تواند مؤثر باشد، ولي در مورد حجاب كه مسئله‌اي صد در صد اعتقادي و شرعي بوده، و با تمام باورهاي ديني و فرهنگي و خانوادگي و تربيتي فرد، ارتباط تنگاتنگي دارد، تنها نتيجه عملي ممكن، ظاهرسازي و دوگانگي رفتار و پنهان‌سازي عقيده واقعي، در زمان وقوع زور و اجبار شديد مي‌باشد و در زمان عدم وجود قوّه قهريّه و زور، رفتار راقعي و عقيده اصلي نمايان مي‌شود كه سالهاست اين اجبار وفوز در سطح جامعه، قابل مشاهده و تعمّق و تدقيق هست.
براي اصلاح رفتار و عقايد، بايد از روش‌هاي آموزشي متناسب با موضوع و مخاطب، بهره جست كه در مورد حجاب، تاكنون
چنين برنامه‌ريزي نشده و صرفاً به محكوم كردن اجتماعي و قضايي بي‌حجابي و بدحجاب، اكتفا مي‌شود. علّت نيز روشن است، آسيب‌شناسي و آموزش مداوم اصول و عقايد ديني و موازين شرعي به عهده حوزه‌هاي علميّه و مراكز پژوهشي و آموزشي وابسته به حوزه علميّه است و متخصّص در اين امر خطير هستند، به ويژه حوزه‌هاي خواهران كه در اين وظيفه خطير آموزش صحيح موازين شرعي متناسب با مخاطب و موضوع، قصور نموده‌اند.
قدم اول در ايجاد باور و عقيده محكم ديني است. تربيت
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 35
ديني، فرهنگ‌سازي ساز و كاري غير از قوّه قهريّه مي‌طلبد. آسان‌ترين و قول زننده‌ترين راه‌حلّ، بر مسئولين فرهنگي و ديني كشور استفاده از قوّه قهريّه بوده است، كه نتايج زيانبار آن در نسل‌هاي متمادي ادامه خواهد يافت.
قدم دوّم آسيب‌شناسي عدم رعايت موازين شرعي در جامعه و شناسايي اعمال سليقه‌هاي شخصي و بدعت‌ها و تحريف‌ها با روش‌هاي علمي است.
قدم سوّم اعمال نتايج آسيب‌شناسي علمي با ارائه طريق كاربردي از سوي محقّقان حوزه علميّه در سطح جامعه است.
قدم چهارم بررسي نقاط ضعف و قوت اعمال راهكارهاي عملي و تلاش بر

كاهش نقاط ضعف و تقويت نقاط قوّت با
استفاده از روش‌هاي تربيتي و آموزشي در سطح جامعه هست.
قدم پنجم استفاده از قوّه قهريّه براي موارد معاند و لجوج و مخالف با موازين شرعي و دين سلام است.
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 36
خواهرم ارزش خود را بازياب، خود را ارزان نفروش، تو خيلي گرانبهايي تو جلوه‌اي از آيات و نشانه هاي خدايي، در خود بياانديش.

فصل دوم: آسيب‌شناسي سير صعودي بدحجابي پس از انقلاب اسلامي در كشور

اشاره

فصل دوم: آسيب‌شناسي سير صعودي بدحجابي پس از انقلاب اسلامي در كشور از جمله وظايف حكومت، احياء و اجراي موازين شرعي در نظام اسلامي است. هر يك از موازين و وظايف شرعي جهت اجرا، ساز و كار متفاوتي مي‌طلبد. برخي از وظايف شرعي نياز به دروني شدن و باور و اعتقاد و پذيرش قلبي دارد، كه حجاب به جهت ايجاد تغيير شكل در ظاهر و محدوديّتي در لباس و پنهان كردن زيبايي‌ها، نيازمند چنين باوري هست، لذا وجود بدحجابي و بي‌حجابي با سير صعودي در كشور، نيازمند آسيب‌شناسي و تجديدنظر در روند فرهنگي و اجتماعي كشور مي‌باشد. از اين رو، در اين مختصر به نقد و آسيب‌شناسي حجاب در سي سال گذشته مي‌پردازيم.

وضعيّت حجاب تا پايان جنگ تحميلي رعايت كامل حجاب مشروط به پا نهادن به هواي نفس و
رهايي از تن دادن به خواسته‌هاي نفساني است. براي رعايت كامل حجاب، بايد ابتدا، اعتقاد و عقايد توحيدي و دستورات خالق حكيم، قبل از سن تكليف و بعد از آن، به مقتضاي سن، به طور استدلالي آموزش داده شود، تا خود فرد، بي‌نياز به اجبار و الزام حكومت اسلامي، براساس تفكر و تعقّل و معرفت، وظيفه خود را تشخيص داده، و رعايت حجاب را جزيي از شخصيّت و هويّت انساني و اسلامي خود بداند، پس مي‌توان ظهور و نمود اين آموزش‌ها را در تغيير رفتار و رعايت حريم بين زن و مرد، و در نهايت، رعايت كامل حجاب با ايمان و عشق و معرفت و عبادت خالق را، مشاهده نمود. در صورت فقدان يا نقص اين آموزش‌ها، بايد منتظر بروز خودنمايي و هيجانات نفساني برخواسته از غريزه جنسي بود كه سال‌هاست به وضوح در جامعه نمايان است شور و التهاب پيروزي انقلاب و نياز فوري به زدودن آثار رژيم پهلوي و استقرار حكومت اسلامي با نظام ولايت فقيه، و اولين تجربه برقراري حكومت اسلامي در جهان، بعد از چندين قرن از ظهور اسلام، مانع توجه و اقدام مقتض در بعد فرهنگي و اعتقادي آحاد مردم شده، ولي چون رهبري ولايت فقيه با رهبري انقلاب يكي بوده، و در قلب مردم جا داشت، با اولين فرمان بنيانگذار انقلاب
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 39
اسلامي حضرت امام خميني (ره) مبني بر رعايت حجاب، همه بانوان در اوايل انقلاب از چادر استفاده نمودند و معترضي بر اين
امر نبود. كم‌كم قشر بي‌حجاب اقدام به پوشيدن روسري و مانتوي گشادي نمودند كه حضرت امام (ره) مقنعه بلند و گشاد و چانه‌دار و مانتو بلند و گشاد با شلوار را تأييد فرمودند و كم‌كم اين نوع لباس، به نوع حجاب اسلامي مطرح شده و از سوي برخي روحانيّون تأييد گرديد، به دلايل مذكور در فوق به تدريج مانتوها، تنگ و كوتاه و مقنعه‌ها تبديل به روسري كوچك شد، و انواع مدل مانتو و مقنعه و روسري در حال پيدايش بود، اما به لحاظ وضعيّت جنگي كشور، امكان بدحجابي گسترده در كشور نبود، ولي همواره نظرات عده‌اي مذهبي فاقد علم با تنگ‌نظري و سليقه شخصي، بر وضعيّت حجاب اسلامي در مدارس و دانشگاه‌ها و ... حاكم بود.

واقعیت رعایت کامل حجاب

واقعيت رعايت كامل حجاب يقين به وجود و حضور و دستورات خالق حكيم
يقين به پاداش و جزاي دنيوي و اخروي در قبال اعمال انسان‌ها
اعتقاد عملي به خدا و مديريت جهان آفرينش
نشانگر هويت انساني و شخصيّت و اعتقاد و باور دروني زن و مرد
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 40
نشانگر ميزان ايمان به خدا و تقيّد به دستورات خالق يكتا
نشانگر ميزان خرد و تعقّل و حاكميّت عقل و تدبير و
مديريت نفس در انسان
نشانگر ميزان رهايي تن و پا نهادن به هواي نفس

علل افزايش بدحجابي

علل افزايش بدحجابي به دليل استفاده از چادر مشكي در تظاهرات انقلاب اسلامي، چادر مشكي جايگزين چادر رنگي شده و به عنوان لباس رسمي بانوان در آمد. به حدّي كه پوشيدن چادر رنگي در معابر عمومي و مكان‌هاي جمعي خلاف عرف و شرع مي‌نمود و امكان تغيير و اعتراض و عدم پذيرش تا جنگ تحميلي نبود، ولي بعد از جنگ، و عادي شدن اوضاع سياسي اجتماعي كشور، بدحجابي رو به افزايش، يكي از معضلات اصلي كشور گرديد. علل اين افزايش و تداوم آن را با سير صعودي مي‌توان در موارد ذيل برشمرد:

عدم تمكين مسئولين فرهنگي و مذهبي جامعه از آموزه‌هاي ديني بدون اعمال نظرات شخصي و عدم تبيين دقيق احكام حجاب و تبليغ صحيح آن از سوي حوزه‌هاي علميّه كشور

تثبيت پديده نوظهور دوگانگي حجاب متناسب با محيط

استفاده از قوّه قهرّيه بدون آموزش‌هاي لازم و راهكارهاي فرهنگي در موضوع اعتقادي

حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 41

عدم استفاده از نتايج پژوهش و كارشناسان علوم ديني توسط مراكز دولتي و قضايي.

تعيين مقررات و تدوين كتب توسط مردان بدون حضور و اجازه اظهار نظر كارشناسي در موضوع مختص زنان با اعمال و تثبيت افراط و تفريط.

راه‌يابي احزاب سياسي به مراكز قدرت نظام و افزايش همسويي و همكاري با دشمن از جمله در حجاب كه از اهداف اصلي دشمن در استحاله فرهنگي بوده و هست.

اعمال مديريت آزمايش و خطا در معضلات و مديريت كشور

اشاعه افكار وارداتي بيگانه به نام اسلام جهت تشكيك در مباني و اصول اعتقادي و باورهاي مردم براي براندازي خاموش

طرد و منزوي و قطع راهيابي قشر متديّن متخصّص به مراكز قدرت و بدنه كارشناسي و مديريّتي و اجرايي كشور در قوّه مجريّه و مقنّنه

با اعمال موارد فوق سردرگمي و تشكيك قشر نوجوان و جوان و امكان اجراي عمليّات پيدا و پنهان دشمن در داخل براي زدودن آثار اسلام

تناقض اهداف فرهنگي با اقدام و عملكرد فرهنگي متولّيان فرهنگي

ناكارآمدي ستاد و مراكز امر به معروف و نهي از منكر و اعمال سلايق شخصي تحت عنوان اين فريضه عظيم و اساس نظام

حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 42

اسلامي
تثبيت اقوال ديني به جاي اعمال ديني در كشور در مراكز قدرت نظام و تثبيت پديده نوظهور تظاهر به دين‌داري و جولان دشمن در هر چه بيشتر تسلّط فرهنگي و تلاش بر براندازي خاموش و نرم و بي‌توجّهي مسئولين و مديران قوّه مجريّه و مقنّنه به هشدارهاي مقام معظّم رهبري در شبيخون فرهنگي

آسيب‌شناسي وضعيّت حجاب بعد از جنگ تحميلي تاكنون

اشاره

آسيب‌شناسي وضعيّت حجاب بعد از جنگ تحميلي تاكنون 1. عدم تمكين مسئولين فرهنگي و مذهبي جامعه از آموزه‌هاي ديني در ترويج وظايف شرعي و پرهيز از اعمال نظرات شخصي و اصرار بر استفاده از رنگ مشكي در چادر و لباس زير چادر، بدون توجّه به اشكالات چادر سنّتي در ستر كامل و نيز فقدان آموزش استدلالي اصول عقايد كاربردي و حجاب، به طوري كه بيشتر بانوان از ترس متهم شدن و زير سؤال رفتن، علاوه بر مانتو و مقنعه يا روسري زير چادر، كيف و كفش و جوراب را هم به رنگ مشكي استفاده نمودند و اين رفتار، به صورت تدريجي در فرهنگ جامعه تثبيت شد، در حالي كه اسلام در مورد رنگ و مدل سكوت كرده و به اختيار مكلّف گذاشته است. نمونه بارز آن، الزام به استفاده از لباس سفيد در حج واجب و مستحب است. اين روند،

حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 43

تعداد محجّبه‌ها را كاهش داده و انواع مدل بدحجابي و ميزاني از افسردگي را در بين بانوان شاغل محجّبه سراپا مشكي، به ارمغان آورده، و تلقّي نسل جوان از چادر را مساوي اخم و گريه و غم، تثبيت و ترويج نمود.

2. استفاده از الزام و اجبار و قوّه قهريّه در موضوعي اعتقادي و بي‌توجّهي مسئولين نظام به تبعات درازمدّت آن در كشور و اعتقادات نسل نو.

3. تثبيت فرهنگ دوگانه بودن حجاب «1» در مدارس و دانشگاه‌ها و مراكز قضايي و پذيرش رفتار توأم با ريا و نفاق از سوي مردم و مسئولين كشور و شروع كاهش صداقت و تظاهر به دين‌داري و دوگانگي و تضاد معني‌دار رفتار و عقايد و طرز تفكر در بين مردم و مسئولين و برخي هدايتگران جامعه

4. عدم استفاده از كارشناسان علوم ديني و محققان و جامعه‌شناسان در حل معضلات فرهنگي و اجتماعي كشور از جمله حجاب و نيز عدم استفاده از نتايج پژوهش‌هاي علمي از سوي مسئولين فرهنگي وقت.

5. پررنگ بودن نقش و حضور مردان در موضوع حجاب،

---

(1). رعايت حجاب در محل كار و عدم رعايت حجاب در معابر و مكان‌هاي عمومي به‌ويژه در آموزش و پرورش و دانشگاه آزاد اسلامي و قوه قضائيه. حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 44

بدون حضور تعيين‌كننده زنان در مسايل مربوط به زنان از جمله حجاب و اعمال نظرات و افراط و تفريط در قالب كتاب و دستورالعمل و

قانون در سطوح خرد و كلان كشور
6. راه‌يابي احزاب سياسي به مراكز قدرت و افزايش همسويي و همكاري با دشمنان اسلام با هدف استحاله فرهنگي و سرنگوني خاموش نظام با تشكيك و توهين به مقدسات ديني.
وصيت‌نامه شهيد عطاءالله اويسي: «با تفرقه به اسلام و ميهن عزيز و خون پاك شهدا خيانت نكنيد كه قلب امام امت و آقا امام زمان (عج) را به درد مي‌آوريد.» 7. ناكارآمدي مديران ارشد و مسئولان در سطوح كلان در پست‌هاي كليدي و اعمال مديريّت آزمايش و خطا در حلّ معضلات و مديّريت كشور و عدم برنامه‌ريزي درازمدت علمي و اجرايي براساس نتايج تحقيقات علمي محقّقان، از جمله مسايل فرهنگي
8. اشاعه افكار وارداتي به نام اسلام، جهت كم‌رنگ كردن
اعتقادات مذهبي مردم و تشكيك در باورهاي عمومي از جمله ايده جامعه مدني و فمينيسم و دمكراسي و ليبراليسم و ... در
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 45
رأس نظام اسلامي و ايجاد تشكيك و زير سؤال بردن بسياري از آموزه‌هاي ديني و شرعي و فضاسازي بر اعمال آزادي‌هاي نامشروع از جمله در حجاب و روابط زن و مرد و ازدواج موقّت و ارتباط دختر و پسر و ... «1»
9. طرد و منزوي و آزار و اذيّت مذهبي‌هاي واقعي در مراكز دولتي و مسئوليّت‌هاي كليدي و راه‌يابي افراد متظاهر به دين‌داري و طالب جاه و مقام و ثروت، در سطوح كلان كشور از جمله نمايندگي مجلس شوراي اسلامي و ... و تلاش مداوم بر تدوين و اجراي قوانين يا مقررات خلاف شرع از جمله رفع حجاب و پيوستن به كنوانسيون رفع تبعيض از زنان «2» كه كاملًا مغاير با موازين شرعي اسلام مي‌باشد.
10. در نتيجه اعمال فوق، سردرگمي نسل نوجوان و جوان در
تشخيص خوب و بد و صره از ناصره و وظايف شرعي بر اثر بمباران تبليغاتي و شبهه‌سازي دشمن با استفاده از عوامل داخلي و

---

(1). جهت اطلاع بيشتر به كتاب عدم سازگاري اسلام و جامعه مدني از اين قلم مراجعه شود.
(2). مجلس ششم، نقد كنوانسيون در روزنامه رسالت 12 و 5/ 2/ 81، ص 13، از همين قلم درج گرديده است. و نيز در كتاب حقوق و وظايف زوجين و مقايسه تطبيقي با متون مذهبي از همين قلم. حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 46
افراد موجّه مذهبي در بين مردم در سراسر كشور به ويژه دانشگاه‌ها و مطبوعات
11. عمليّات اجرايي پيدا و پنهان دشمن با استفاده مستقيم و غيرمستقيم

از عوامل داخلي و موجّه در بين مردم براي زدودن آثار اسلام و عرق مذهبي مردم با توهين به مقدسات ديني در كتب و مطبوعات داخل و خارج و زير سؤال بردن احكام شرعي از جمله حجاب و روابط بين زن و مرد و ايجاد بدبيني نسبت به محجّبه‌ها و چادر در بين نوجوانان و جوانان به ويژه در دانشگاه‌ها و سكوت مسئولين نظارتي و سياسي و فرهنگي كشور.
12. عدم تبيين دقيق احكام و حدود و دلايل حجاب بدون اختلاف فتوا براساس آيات قرآن و احاديث معتبر به اقتضاي سن و تحصيلات و شغل اقشار مختلف، از بدو انقلاب تاكنون از سوي حوزه علميّه قم، و ضربه‌پذيري نسل نو، حتّي قشر مذهبي در اقناع اعتقادي خود و ديگران به جهت عدم اطلاع و استدلال كافي
13. عدم ساماندهي كارشناسان علوم ديني زن به صورت تخصّصي جهت آموزش و پاسخگويي در موضوع حجاب از سوي حوزه علميّه خواهران جهت اعزام به مدارس و دانشگاه‌ها و
مساجد و مراكز دولتي و ... در سراسر كشور از بدو انقلاب تاكنون.
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 47
14. وجود كارشناسان ابلاغي در مراكز دولتي با محوريّت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامي و اداره‌هاي تابع در موضوع زنان و حجاب و الزام اين افراد به برنامه‌ريزي و اقدام فرهنگي در ترويج و تبيين حجاب كه برخي خود مخاطب اين گروه مي‌باشند.
15. تناقض اهداف فرهنگي با اقدام و عملكرد فرهنگي و سوء مديريّت در سي سال گذشته به ويژه در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامي و اداره‌هاي تابع و ساير متوليان فرهنگي
16. برگزاري‌همايش‌هاي بي‌محتوا و نمايشي و بي‌تأثير در موضوع حجاب و روند بدحجابي، توسط افراد غيرمتخصص در موضوع به‌طوري كه بيشتر كتب و همايش و آموزش‌ها و جلسات پرسش و پاسخ براي قشر مذهبي تنظيم گرديده و همواره اين همايش‌ها و جلسات و ... فاقد مخاطب بي‌حجاب و بدحجاب بوده است.
17. سكوت حوزه‌هاي علميّه به ويژه حوزه خواهران و سپاه پاسداران و نيروي مقاومت بسيج در گسترش بدحجابي و عدم اقدام مقتضي در سال‌هاي متمادي و عدم ارتباط مستقيم با مخاطبان بدحجاب جهت ريشه‌يابي و راهكار بازدارنده
18. مسكوت و مجهول ماندن متولّي فرهنگي و چگونگي
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 48
مهندسي فرهنگي و مذهبي كشور و ايجاد موانع مناسب براي عدم عبور از خط قرمزها در فتنه‌ها و تبليغات و عمليّات اجرايي از سوي دشمن و دوستان نادان و دنياطلب

19. ناكارآمدي ستاد و مراكز امر به معروف و نهي از منكر در موضوع حجاب از بدو تأسيس تاكنون به دلايل فوق
20. ظهور انواع مدل‌هاي بدحجابي و تغيير شكل چادر سنّتي ايران با هدف حذف چادر توسط عوامل پيدا و پنهان در داخل و خارج از كشور و توليد پارچه چادر مشكي با نام «چادر ملي» و صدور به ايران از كشورهاي ... بدون اقدام بازدارنده از سوي مسئولين نظارتي و سياسي و فرهنگي كشور
21. اهمال وزارت صنايع و معادن در دولت‌هاي گذشته و حال در ورود صنعت و توليد ارزان قيمت پارچه چادر مشكي و رنگي و گران قيمت بودن چادر مشكي و توليد و طرّاحي حجاب زن مسلمان توسط غيرمسلمان در مزون‌ها و ... و صدور پارچه‌هاي توري و نازك به ايران به عنوان چادر مشكي و حجاب، با قبضه بازار ايران از جهت قيمت و كيفيت و تداوم اين واردات به ايران و سكوت و بي‌تفاوتي مسئولين نظارتي و فرهنگي و سياسي كشور
22. تعيين نقش زن بي‌سواد و روستايي و كم‌فهم و دعوايي و دادبزن و زشت و بي‌ادب و فقير به صورت محجّبه و زن
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 49
باسواد و شهري و زرنگ و باهوش و مؤدب و زيبا و ثروتمند
از زن بدحجاب و آموزش غيرمستقيم ارزشمندي بدحجاب و بدحجابي در تلويزيون جمهوري اسلامي و اذهان عمومي از بدو انقلاب
23. عدم توان تدوين مقررات مد و لباس و حجاب اسلامي از سوي مسئولين نظارتي و فرهنگي و لجام‌گسيختگي توليد و توزيع لباس زنانه در كشور به ويژه لباس خارج از منزل به جهت عدم استفاده از نيروي متخصّص در موضوع
24. عدم اجراي راهكارهاي اجرايي فرهنگ عفاف و حجاب از سوي وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامي عليرغم دستور صريح رياست جمهوري و رياست شوراي عالي انقلاب فرهنگي در 14/ 6/ 85 به وزير به عنوان مسئول پيگيري «1» 25. تثبيت فرهنگ رو به رشد ارزشمندي گستاخي و پررويي و بدحجابي و ارتباط كلامي بي‌حد و حصر در بين زنان شاغل و يا بدحجاب با نامحرم و تقبيح حياء و عفت و پرهيز از اختلاط با نامحرم و محدود نمودن صحبت به موارد ضروري و

---

(1). اين مصوّبات از سوي وزير محترم آقاي صفار هرندي محرمانه اعلام شده و مدت‌ها از ارائه آن به عموم و حتي محققان، از سوي شوراي فرهنگ عمومي اين وزارت ممانعت به عمل مي‌آمد، برخي دستگاه‌ها خود اقدام به پخش آن نمودند. حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 50

شغلي كه ماهواره و تلويزيون جمهوري اسلامي نقش مؤثري در سير صعودي اين فرهنگ داشته است.
31 پيشگويي شهيد حميد باكري سردار سرتيپ پاسدار جانشين لشكر عاشورا: «دعا كنيد كه شهيد شويد، چون زماني مي‌رسد كه جنگ تمام شده و شما به 3 دسته تقسيم مي‌شويد: دسته اول بي‌تفاوت مي‌شوند و در زندگي غرق مي‌شوند، دسته دوم به گذشته خود پشت مي‌كنند و از آن پشيمان مي‌شوند، دسته سوم به گذشته وفادار مي‌مانند و احساس مسئوليّت مي‌كنند كه از شدت مصائب و سختي‌ها دق خواهند كرد. پس از خدا بخواهيد تا شهيد شويد.» ما جزء كدام دسته هستيم؟

برخي زمينه‌سازان و ترويج و اشاعه‌دهندگان بدحجابي در كشور به ترتيب تأثيرگذاري پايدار و عميق در عموم:

برخي زمينه‌سازان و ترويج و اشاعه‌دهندگان بدحجابي در كشور به ترتيب تأثيرگذاري پايدار و عميق در عموم: 1. تلويزيون جمهوري اسلامي و برخي فيلم‌هاي سينماها، مؤثرترين وسيله در نمايش آخرين مدل‌هاي بدحجابي در كشور
2. ماهواره و اينترنت و DC مبتذل و عدم كنترل معقول بدون

استفاده از قوّه قهريّه
3. شكست و عدم موفقيّت طرح‌هاي مختلف مبارزه با بدحجابي به دلايل مذكور در مطالب پيشين در 30 سال گذشته، كه در هر شكست، بدحجابي و بي‌حجابي تشديد و اشكال جديدي پيدا كرده است.
4. عدم ممانعت از ورود مردان در حل معضل بدحجابي و پيشگيري از اعمال سليقه‌هاي شخصي و افراط و تفريط در موضوع
5. دوگانگي حجاب مديران آموزشي «1» در مدارس و يادگيري مشاهده‌اي دانش‌آموزان از بدو ورود به مدارس تا خروج از مقاطع تحصيلي
6. الزام والدين مذهبي با روش‌هاي نامناسب و خشن در رعايت موازين شرعي از جمله حجاب بدون ايجاد اعتقاد و علاقه
قلبي از اوان كودكي
7. استفاده از قوّه قهريّه بدون حلّ گره‌هاي فكري و اعتقادي بدحجاب توسط اهل فن
8. بررسي وضعيّت طرح‌هاي ضربتي و ... پس از اجرا، بدون استفاده از علوم جامعه‌شناسي و روان‌شناسي زن و مرد و

---

(1). مديران آموزشي شامل كليه كادر آموزشي مدرسه و اداره و وزارت مي‌باشد.

روان‌شناسي اجتماعي و كارشناسان علوم ديني و روش‌هاي تبليغ دين و مبلّغان مجرّب و متخصّص حوزوي و رفع اشكالات، قبل از اجراي طرح
9. تصويب قوانين و مقررات و اعلام به عموم و عدم اجراي آن به طور دائم، از سوي متولّيان اجرايي
10. عدم آموزش صحيح و استدلالي در خانواده و مدرسه از اوان كودكي به دختران و پسران
11. تكيه بر زنان در رعايت حجاب و بي‌توجهي به نقش تعيين‌كننده مردان در رعايت حجاب خانواده طبق آيه شريفه قرآن كه مي‌فرمايد:. «1» اي

كساني كه ايمان آورده‌ايد، خود و كسان خود را از آتشي كه هيزم آن مردم و سنگ‌هاست نگه داريد.
12. احزاب سياسي همسو با دشمنان اسلام و انقلاب اسلامي در ايران به ويژه در لباس به ظاهر روحانيّت و مذهبي در پست‌هاي كليدي و داراي امكانات دولتي
13. بمباران تبليغاتي دشمن و حمايت مادي و معنوي از عوامل

---

(1). سوره تحريم، آيه 6. حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 53
داخلي در اجراي عمليّات رواني و فضاسازي براي اسلام‌زدايي در قالب‌هاي مختلف
14. از بين رفتن حرمت و قداست و ابهّت قانون و قانون‌گذار در بين مردم به جهت راهيابي برخي افراد به اين نهاد با وعده و تبليغات غيرواقعي و دروغين به مردم، و اشتغال به امور حزبي و گروهي با بيت‌المال، براي تصاحب مراكز قدرت و استفاده از تظاهر به دين‌داري به عنوان وسيله‌اي سريع، براي نيل به اهداف دنيوي و حزبي خود، حتّي با تصويب قوانين و مقررات به نفع خود، و بازيچه شدن قانون و قانون‌گذار و كمك به اجرايي شدن برخي اهداف و منويّات دشمنان انقلاب اسلامي در بالاترين مرجع قانوني كشور و سكوت مسئولين نظارتي و سياسي كشور
15. ناكارآمدي ستاد و مراكز امر به معروف و نهي از منكر در سراسر كشور از بدو تأسيس تاكنون در مهار تبعات تهاجم فرهنگي
16. استفاده سياسي و حربه‌اي از موضوع شرعي عليه نظام
جمهوري اسلامي در داخل و خارج كشور به دليل نماد ملّي و اسلامي بودن حجاب به ويژه چادر
17. اشاعه فحشا و روابط نامشروع از طريق اشاعه بدحجابي و بي‌حجابي در كشور از سوي عوامل داخلي و خارج از كشور
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 54
جهت استحاله فرهنگي و براندازي نظام
18. طرّاحي و توليد و پخش گسترده و سراسري انواع مدل‌هاي شبيه چادر با عناوين چادر ملي و دانشجويي و عبا بدون رعايت كامل حدود شرعي حجاب، جهت تغيير شكل در نماد ملّي و حجاب برتر ايرانيان و ترويج بدحجابي در كشور و حذف چادر سنّتي در بين نسل نو از سوي عوامل داخلي دوست و دشمن و خارج از كشور و سكوت درازمدت مسئولين فرهنگي و مذهبي و نظارتي و سياسي كشور در پديده نوظهور بدون توجّه به تبعات آن در وضعيّت حجاب
وصيت شهيد محسن محمدي (22 ساله): تو اي خواهر عزيز ... حجابت كه تنها آرزوي من است حفظ كن تا دشمنان شاد نشوند، خواهرم هم‌اكنون

من در سنگر حفاظت از ناموس و دین و وطنم هستم تو هم در سنگر حجاب هستي.

فصل سوم: حجاب از منظر شرع

حجاب در قرآن

حجاب در قرآن کلمه حجاب در قرآن هفت بار تکرار شده است که در سوره احزاب آیه 53 و سوره نور آیه 31 به معني پوشش به کار رفته است و در باقي آيات به معني مانع و پرده‌اي مستور است.

رابطه حجاب و نگاه با ارتباط نامشروع در قرآن 1.. «1» «به مردان باايمان بگو: ديده فرو نهند و پاكدامني ورزند، كه اين براي آنان پاكيزه‌تر است، زيرا خدا به آنچه مي‌كنند آگاه است.»

---

(1). سوره نور، آيه 30. حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 56
2.
«1» «به زنان باايمان بگو: ديدگان خود را (از نامحرم) فروبندند و پاكدامني ورزند و زيورهاي خود را آشكار نگردانند، مگر آنچه كه (طبعاً) از آن پيداست و بايد روسري خود را بر گردن خويش (فرو) اندازند، و زيورهايشان را جز براي شوهران يا پدران يا پدران شوهران يا پسران يا پسران شوهران‌شان يا برادران‌شان يا پسران برادران‌شان يا پسرخواهران‌شان يا زنان (هم‌كيش) خود يا كنيزان‌شان يا خدمتكاران مرد كه (از زن) بي‌نيازند يا كودكاني كه بر عورت‌هاي زنان وقوف حاصل

---

(1). سوره نور، آيه 31. حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 57
نكرده‌اند، آشكار نكنند و پاهاي خود را (به گونه‌اي به زمين) نكوبند تا آنچه از زينت‌شان نهفته مي‌دارند معلوم
گردد. اي مؤمنان، همگي (از مرد و زن) به درگاه خدا توبه كنيد، اميد كه رستگار شويد.»
برادرم، خواهرم پيامبر گرامي اسلام فرموده اند: «نگاه (به نامحرم) تيري مسموم از تيرهاي شيطان است، پس كسي كه به خاطر ترس از خدا، به نامحرم نگاه نكند، خداوند متعال به او ايماني عطا فرمايد، كه شيريني آن را در قلبش مي‌يابد.» اگر ايماني مي خواهي كه شيريني‌اش را در قلب خود بيابي كافي است نگاهت را از نا محرم برگيري، تا آنچه همگان نمي‌يابند، بيابي. 3.
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 58
. «1» اي پيامبر، به زنان و دخترانت و به زنان مؤمن بگو: «پوشش‌هاي خود را بر خود فروتر گيرند، اين براي آنكه شناخته شوند و مورد آزار قرار نگيرند (به احتياط) نزديك‌تر است و خدا آمرزنده مهربان است.»
با توجه به آيات مذكور رابطه مستقيمي در حجاب و نگاه و ارتباط نامشروع مي‌يابيم. غضّ بصر و پوشاندن چشم از نگاه ناروا، دستور صريح قرآن به زن و مرد مسلمان است، و چون مرد در برابر غريزه جنسي ضعيف بوده و با نگاه ناروا و آلوده، زودتر اسير هواي نفس مي‌گردد، از اين

رو، ابتداي دستور، خطاب به مرد، و پرهيز از ارتباط نامشروع است. نقطه آغازين هر ارتباط نامشروعي از نگاه حرام زن و مرد به ويژه مرد و خودنمايي زن است، لذا خداوند حكيم، با سه دستور، حفظ نگاه و اندام از حرام، و رعايت حجاب كامل، پاكي روح و روان و عفّت و پاكدامني مسلمانان را بيمه نموده است، و راهي براي رستگاري و صعود بر قله‌هاي كمال و معرفت گشوده است.
.4

---

(1). سوره احزاب، آيه 59. حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 59
. «1» بر زنان در مورد پدران و پسران و برادران و پسران برادران و پسران خواهران و زنان (هم‌كيش) و بردگان‌شان گناهي نيست (كه ديده شوند) و بايد از خدا پروا بداريد كه خدا همواره بر هر چيزي گواه است.
برادرم اگر خانواده عفيف و پاكدامن مي‌خواهي، غيرت را زيور مردانگي خود ساز، و نگاهت را ازناموس ديگران برگير. زنان ناموس خدا هستند، مبادا بر امانت خدا خيانت ورزي، تو حافظ ناموس خدايي

رابطه زن و مرد در قرآن طبق آياتي كه ذكر شد رابطه زن و مرد از نظر شرع از دو حال خارج نيست يا محرم است، كه محارم در دو آيه ذكر شده است و يا نامحرم، يعني غير از اين موارد ذكر شده در آيه، جنس مخالف

---

(1). سوره احزاب، آيه 55. حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 60
نسبت به يكديگر نامحرم، مي‌باشند و بايد حريمي بين آنها باشد.
از ابتداي خلقت نيز حريمي بين زن و مرد بوده و در بين اقوام و ملل مختلف كه به خدا اعتقادي نداشتند، خودي و بيگانه وجود داشته و در اسلام نيز معيّن شده است و ضوابط خاصي دارد.
حريم دو نوع است:
دو رابطه محرميّت و نامحرم، رفتار و برخوردهاي خاص خود را دارد، و هرگز نمي‌توان اين دو رابطه را مخلوط و يا جايگزين يكديگر نمود، مگر اين‌كه نوع رابطه تغيير يابد، همچون رابطه زوجيّت كه نامحرم تبديل به محرم مي‌گردد.
بنابراين، در عين نامحرم بودن، نمي‌توان رابطه دوستي با جنس مخالف برقرار نمود. به‌طور كلي هر نوع برخورد و نگاه و رفتاري كه مي‌توان با محارم انجام داد، نمي‌توان با نامحرم به جا آورد، چون حريم و خط قرمز بين زن و مرد همين اصل
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 61
است.
بنابراين به نام دوست و همكار و همسايه و فاميل و ... نمي‌توان اين حريم را شكست، هر مقدار شكسته شود چه با نگاه چه با زبان و ... گناه بوده و حكم زنا را دارد. زنا از كمترين نگاه ناروا و حرام شروع مي‌شود زناي چشم، زناي زبان و ...
بنابراين پسر و دخترعمّه و پسر و دختردايي و دختر و پسرخاله و خواهرشوهر و شوهرخواهر و دختر و پسرعمو و تمام فاميل غير از محارم كه در آيه ذكر شده است، نامحرم بوده و از زمان تكليف احكام نامحرم جاري است.
رابطه زن و مرد نامحرم، تا وقتي به عنوان دو انسان و خالي از هوا و هوس مي‌باشد، بلامانع بوده و مي‌توانند با رعايت حد
ومرزها در عرصه‌هاي مختلف فردي و اجتماعي مشاركت و فعاليت نمايند.
حجاب نيز در جهت ايجاد رابطه انساني بين زن و مرد نامحرم، ضرورت و وجوب پيدا كرده است.

حجاب دروني و مصاديق آن در قرآن

اشاره

حجاب دروني و مصاديق آن در قرآن حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 62

. «1» هنگام تكلّم لطيف و نرم (نازك) با مردان سخن نگوييد، مبادا آن‌كه دل‌اش بيمار (هوي و هوس) است به طمع افتد (بلكه متين) و درست سخن گوئيد.

حجاب دروني يعني پرهيز از هر عاملي كه توجّه ديگران را به جنس مؤنث به عنوان زن و زيبايي‌هاي او جلب كند، به چند مورد مؤثر اشاره مي‌كنيم:

1. صحبت

1. صحبت از جمله عوامل جلب‌كننده صحبت است، چون صداي زن نازك و ظريف و در بيشتر اوقات با صداي خوب زيبايي خاصّي پيدا مي‌كند، لذا در صحبت اگر صدا ترقيق (نازك) شود، و با ناز و كرشمه آميخته گردد، دل‌هاي بيمار را به خود جلب كرده، و يا به فتنه مي‌اندازد. بنابراين زنان در برابر نامحرم، بايد جدّي بوده و از ترقيق و نرم كردن صدا به شدّت بپرهيزند.

2. نگاه توضیح کامل در صفحات پیش گذشت. زن و مرد نامحرم باید

---

(1). سوره احزاب، آیه 32. حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 63
از نگاه خیره و ممتد و با قصد ریبه و لذّت به یکدیگر پرهیز نمایند. نگاه مسموم، خطرناك‌تر و مفسده‌انگیزتر از سایر موارد است.

3. راه رفتن

3. راه رفتن قرآن يكي از خصوصيات و حسني كه به دختران شعيب در برابر حضرت موسي اشاره مي‌كند، راه رفتن توأم با متانت و حياء است .... «1» بنابراين، زن بايد در برابر نامحرم، وجود خود را عاري از هرگونه حركات مفسده‌انگيز و فريبنده نموده و حياء و متانت و وقار را زيور خود سازد، از اين روست كه پيشاپيش مرد نامحرم راه رفتن، بر زن و مرد كراهت دارد تا مرد به گناه و فتنه
نيافتد.
يكي از حكمت‌هاي باطل بودن نماز مرد پشت سر زن همين است.
آيه شريفه 31 در سوره نور نيز دستور متانت و وقار و سنگيني را به زن مي‌دهد آنجا كه مي‌فرمايد: ... طوري پاهايشان را به زمين نكوبند تا

---

(1). سوره قصص، آيه 25. حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 64
زينت‌هايشان كه مخفي است آشكار شود.

4. مدل و رنگ لباس

4. مدل و رنگ لباس اسلام شكل و مدل و رنگ خاصي در حجاب زن معين نكرده است، ولي محدوده و اندازه و خط قرمزها كاملاً معين است، يعني حجاب زن از هر مدل و رنگي باشد، بايد اندازه حجاب رعايت شده، و از جلب نظر نامحرم بپرهيزد. بديهي است لباسي ساده كه حجم بدن پيدا نباشد و كاملاً اندازه شرعي رعايت شده باشد، حجاب شرعي است.
خواهرم اگر واقعا قلب‌ات پاك است و قصد خودنمايي و دلربايي نداري، چرا آراستگي توفقط بيرون از منزل در برابر نامحرم است؟ قلب پاك، اعمال پاك دارد، محال است درون، پاك و عفيف باشد برون بازيچه هوس، محال است. ظاهرت، فريادي از درون توست، خود را نفريب، ديگران تو را عفيف و متين نمي‌بينند خودت را درياب.

فصل چهارم: حجاب از نگاه مراجع تقلید

اشاره

فصل چهارم: حجاب از نگاه مراجع تقليد بر زنان واجب است تمام بدن خود را، به استثناء وجه و كفين، از نامحرم بپوشانند، مشروط به آنكه:
اولًا، وجه و كفين آنها زينت نداشته باشد. ثانياً، كسي به قصد لذّت و ريبه به وجه و كفين آنها نگاه نكند. «1» حضرت آيت‌الله گلپايگاني: بنابر احتياط واجب بايد وجه و كفين را هم از نامحرم بپوشانند.
حضرت آيت‌الله بهجت: زن‌ها بايد بنابر احتياط واجب، بيش از مقدار وجه و كفين خود را، به عنوان مقدمه علميّه بپوشانند. (وجه عبارت است از آن مقدار از صورت كه در وضو واجب است شسته شود و كفين نيز عبارت است از مچ تا سر انگشتان) «2»

---

(1). حاشيه امام (ره) بر عروه الوثقي، بحث ستر و ساتر، م 5؛ احكام بانوان، ص 11، سؤال 6؛ توضيح‌المسائل حضرت آيت‌الله اراكي، مسئله 2449.
(2). استفتاء از حضرت آيت‌الله بهجت؛ حاشيه امام (ره) بر عروه الوثقي، بحث ستر و ساتر، ص 551؛ توضيح‌المسائل آيت‌الله اراكي، مسئله 2449.

استفتاء: در صورتي كه زن مي‌داند مرد نامحرم به قصد لذّت
به صورت و دست‌هاي معمولي زينت نشده او نگاه مي‌كند در اين فرض پوشاندن صورت و دست‌ها لازم است يا نه؟
حضرت آيت‌الله خامنه‌اي: در فرض مذكور بايد حتّي وجه و كفين خود را هم بپوشاند.
حضرت آيت‌الله بهجت: پوشاندن دست و صورت مطلقاً بنابر احتياط لازم است.
حضرت آيت‌الله مكارم شيرازي: جايز نيست.
حضرت آيت‌الله سيستاني: اگر مفسده بر آن مترتب باشد يا مستلزم نگاه حرام باشد جايز نيست.
حضرت آيت‌الله تبريزي: چنانچه ترويج فساد در جامعه باشد جايز نيست.
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: براي عكس اشكال ندارد مشروط به اين كه خودش مرتكب كار حرامي نشود.
آيت‌الله مكارم شيرازي: حجاب واجب آن است كه بدن و برجستگي‌هاي آن پوشيده باشد، خواه به وسيله چادر باشد يا مانتوهاي معمولي، همچنين مقنعه يا روسري مناسب، رنگ‌ها نيز تأثيري ندارد، مگر اينكه باعث تحريك شود، ولي بي‌شك پوشيدن چادر و مقنعه و مانتو با هم، حجاب كامل‌تر

است.
استفتاء: آيا پوشيدن مانتو و شلواري كه حجم بدن و يا برجستگي‌هاي آن در مقابل نامحرم پيداست، جايز است؟
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 67
امام (ره): از جهت حجاب و ستر كافي است، ولي چنانچه پيدا
بودن حجم يا برجستگي‌هاي بدن باعث ريبه و مفسده باشد، بايد بپوشانند.
«1» حضرت آيت‌الله گلپايگاني: در صورتي كه موجب جلب توجّه اجنبي باشد، جايز نيست.
حضرت آيت‌الله بهجت: با پوشش بدن مانعي ندارد.
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: از شرايط حجاب اين است كه بايد حجم بدن زن پوشيده باشد و موجب جلب توجه ديگران نشود. لذا مورد سؤال، حجاب كامل نيست.
استفتاء: آيا پوشيدن مانتوي تنگ و كوتاه با شلوار تنگ، حجاب كامل تلقي مي‌شود يا نه؟
حضرت آيت‌الله خامنه‌اي: زن بايد علاوه بر مراعات پوشش بدن، از لباس‌هايي كه موجب تهييج شهوت است يا جلب توجه نامحرم مي‌كند، يا فساد دارد اجتناب نمايد.
استفتاء: در پوشش زن صرف ديده نشدن پوست بدن حجاب محسوب مي‌شود يا برجستگي و حجم بدن نبايد نمايان باشد؟
حضرت آيت‌الله خامنه‌اي: تنها وظيفه خواهران مراعات پوشيده بودن نيست، بلكه از آنچه موجب تهييج شهوت يا جلب توجه نامحرم يا فساد است بايد احتراز نمايد.

_____

(1). استفتاء از امام (ره)، به نقل از كتاب احكام ازدواج، ص 195. حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 68
حضرت آيت‌الله جواد تبريزي: براي زن لباسي كه زينت شمرده
شود يا موجب تهيج جنسي باشد، پوشاندن آن از نامحرم لازم است.
حضرت آيت‌الله سيستاني: پوشيدن اين‌گونه لباس شهوت‌انگيز جايز نيست. اگر به نحوي باشد كه شهوت‌انگيز باشد بايد پوشانده شود.
حضرت آيت‌الله بهجت: حجاب پوشش كامل بدن است، از جلب توجه ديگران و تشبّه به كفّار اجتناب نمايند.
استفتاء: اندازه شرعي حجاب چيست و در ايران چه لباسي حجاب كامل مي‌باشد؟
حضرت آيت‌الله بهجت: پوشيدن تمام بدن غير از وجه و كفين، چادر پوشش كامل است.
حضرت آيت‌الله جواد تبريزي: بر زن لازم است غير از قرص صورت و

كفين را از نامحرم بپوشاند. هر لباسي كه غير از قرص صورت و كفين از بدن را بپوشاند حجاب است.
حضرت آيت‌الله سيستاني: پوشاندن مو و بدن به جز صورت و دست‌ها تا مچ بهتر است از چادر استفاده شود.
استفتاء: آيا پوشيدن چادر بدون مقنعه يا روسري به طوري كه هنگام مرتب كردن چادر، اندام و لباس‌ها و زينت زن پيدا باشد اشكال دارد؟

حضرت آيت‌الله جواد تبريزي: پوشيدن چادر يا لباسي كه با آن، بدن در معرض ديد نامحرم است كافي نيست.
حضرت آيت‌الله سيستاني: اگر بتواند خود را با آن از نامحرم بپوشاند كافي است.
حضرت آيت‌الله بهجت: بايد كاري نكنند كه پيدا شود.
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: بايد مواظب باشد كه هنگام مرتّب كردن بيگانه او را نبيند.
استفتاء: از صورت آرايش شده زن چه مقدار بايد پوشانده شود؟
حضرت آيت‌الله جواد تبريزي: پوشاندن آن مقدار از آرايش، كه معمول است مانند بند انداختن متعارف مانعي ندارد و غير از آن بايد پوشانده شود.
حضرت آيت‌الله بهجت: نبايد در معرض ديد نامحرم بگذارند.
حضرت آيت‌الله سيستاني: اگر آرايشي با كرم‌ها و مانند آنها باشد، بايد پوشانده شود، ولي اگر فقط برداشتن مو و ابرو باشد، واجب نيست.
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: صورت اصلاح كرده، تمام آن بايد پوشيده باشد.
حضرت امام (ره) و حضرات آيات گلپايگاني و اراكي: ابروان را بايد بپوشاند.
استفتاء: سرمه كشيدن در معرض ديد نامحرم چه حكمي

دارد؟
حضرت آيت‌الله بهجت: در غير اضطرار اجتناب شود.
حضرت آيت‌الله سيستاني: اگر خطر به گناه افتادن نباشد و به قصد تحريك نامحرم نباشد، جايز است.
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: نوعي آرايش است، و بايد پوشيده باشد.
استفتاء: پيدا بودن زير چانه در حضور نامحرم چه حكمي دارد و آيا مقنعه‌هاي بدون چانه حجاب محسوب مي‌شود؟
حضرت آيت‌الله بهجت: پوشش زير چانه لازم است.
حضرت آيت‌الله سيستاني: اگر به مقداري كه معمولًا مي‌پوشاند، پوشانيده

باشد، جايز است.
حضرت آيت‌الله جواد تبريزي: پوشاندن زير چانه از مرد نامحرم لازم است.
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: واجب است زير چانه را بپوشاند.
مسئله: جوراب‌هاي نازك كه پوست پا از آن نمايان باشد، حكم پوشش ندارند، و خانم‌ها بايد از پوشيدن اين‌گونه جوراب‌ها در مقابل نامحرم اجتناب كنند. «1»

---

(1). حاشيه حضرات امام (ره)، گلپايگاني و اراكي بر عروه الوثقي، بحث ستر و ساتر، ص 550. حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 71
حضرت آيت‌الله گلپايگاني: معمولًا پوشيدن اين‌گونه جوراب‌ها در مقابل نامحرم معرض گناه است و جايز نيست.
استفتاء: آيا در مقابل نامحرم پوشيدن جوراب ضخيم در حالي كه حجم پا پيدا باشد، اشكال دارد يا نه؟
حضرت امام (ره): در صورتي كه مفسده‌اي بر آن مترتب نباشد و پوست پا پيدا نباشد، اشكالي ندارد.
حضرت آيت‌الله گلپايگاني: معمولًا پوشيدن اين‌گونه جوراب‌ها در مقابل نامحرم معرض گناه است و جايز نيست.
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: از شرايط حجاب اين است كه بايد حجم بدن زن پوشيده باشد و موجب جلب توجه ديگران نشود.
استفتاء: آيا نمايان بودن كف پا، روي پا، قوزك پا و يا پاشنه پا از مردان نامحرم شرعاً جايز است؟
حضرات امام (ره)، گلپايگاني و اراكي: جايز نيست.
مسئله: پوشيدن چادرهايي كه موها و يا سايه دست‌ها از پشت آن نمايان باشد، جايز نيست و خانم‌ها خصوصاً در منزل اگر نامحرمي هست، بايد از پوشيدن اين‌گونه چادر خودداري كنند. «1»

---

(1). حاشيه حضرات امام (ره)، آيات گلپايگاني و اراكي بر عروه‌الوثقي، بحث ستر و ساتر. حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 72
حضرت آيت‌الله بهجت: بدن پيدا نباشد، مانعي ندارد.
حضرت آيت‌الله جواد تبريزي: پوشيدن چادر يا لباسي كه با آن بدن در معرض ديد نامحرم است كافي نيست.
حضرت آيت‌الله سيستاني: اگر به نحوي باشد كه شهوت‌انگيز باشد، بايد پوشانده شود.
استفتاء: پوشيدن مانتو و مقنعه‌اي كه رنگ روشن دارد چه حكمي دارد؟ (در برابر نامحرم)
حضرت آيت‌الله سيستاني: اشكال ندارد.

حضرت آيت‌الله بهجت: مانعي ندارد.
حضرت آيت‌الله لنكراني: اگر موجب جلب توجه ديگران شود جايز نيست.
استفتاء: در لباس زن و مرد رنگ چه حكمي دارد؟
حضرت آيت‌الله بهجت: صرف رنگ، حكمي ندارد.
حضرت آيت‌الله سيستاني: هر رنگي باشد اشكال ندارد مگر اينكه موجب تحقير و هتك حرمت او باشد.
حضرت آيت‌الله جواد تبريزي: بهترين رنگ، رنگي است كه بهتر ساتر باشد و جلب نظر نامحرم نكند.
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: رنگ لباس نبايد به گونه‌اي باشد كه توجّه ديگران را جلب كند.
استفتاء: آيا كفش صدادار براي زنان مصداق آيه
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 73
مي‌باشد يا نه؟
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: بلي، ظاهراً اين‌طور است.
حضرت آيت‌الله بهجت: منظور طلا و نقره و خلخال است.
حضرت آيت‌الله سيستاني: خير
حضرت آيت‌الله جواد تبريزي: بعضي از افراد آن، در اينكه راه رفتن مصداق آيه كريمه باشد مدخليّت دارد.
استفتاء: پوشيدن كفش رنگ روشن چه حكمي بر زن و مرد دارد؟
حضرت آيت‌الله جواد تبريزي: مانعي ندارد.
حضرت آيت‌الله سيستاني: اشكال ندارد.
حضرت آيت‌الله بهجت: مانعي ندارد.
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: اگر موجب جلب توجّه ديگران شود جايز نيست.
استفتاء: آيا پوشيدن كفش صدادار براي زن در مقابل نامحرم اشكال دارد؟
حضرت آيت‌الله سيستاني: اگر تحريك‌كننده باشد، جايز نيست.
حضرت آيت‌الله بهجت: شايد مكروه باشد.
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: جايز نيست.
حضرت آيت‌الله جواد تبريزي: اگر موجب جلب نظر نامحرم و تهييج وي نباشد، مانعي ندارد.
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 74
حضرت امام (ره): در صورتي كه مفسده‌اي بر آن مترتب شود، اجتناب لازم است.
استفتاء: استفاده از انگشتر و حلقه يا النگو براي زنان در حضور نامحرم چه حكمي دارد؟

حضرت آيت‌الله بهجت: خلاف احتياط است.
حضرت آيت‌الله جواد تبريزي: استفاده زن از انگشتر معمولي به قدر متعارف مانعي ندارد.
حضرت آيت‌الله سيستاني: اشكالي ندارد.
حضرت آيت‌الله صافي گلپايگاني: بايد در معرض ديد نامحرم قرار ندهد.
حضرت آيت‌الله جواد تبريزي: پوشاندن مثل النگو از نامحرم لازم است.
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: اشكال دارد.
حضرت آيت‌الله مكارم شيرازي: نبايد در معرض ديد نامحرم قرار دهند.
استفتاء: آيا حضور بي‌حجاب دختر در نزد خواستگار در جلسات اوّليه براي اين‌كه نقطه نظرات همديگر را بدانند، اشكال دارد؟
حضرت آيت‌الله سيستاني: به اين عنوان جايز نيست.
حضرت آيت‌الله جواد تبريزي: آن مقداري كه جايز است اين

است كه زن در يك مرتبه براي مردي كه قصد ازدواج دارد چادر خود را كنار بزند.
حضرت آيت‌الله بهجت: جايز نيست.
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: به صورت مطلق جايز نيست. بلي در مراحل پاياني مرد مي‌تواند به بدن زن نگاه كند كه آن هم بهتر است از روي چادر نازك و لباس باشد.
استفتاء: در بين بعضي از خانواده‌ها رايج شده كه قبل از اجراي صيغه عقد، داماد (غير از رفت و آمدهاي متعارف براي خواستگاري) رفت و آمدهايي با دختر دارد، به طوري كه با هم گفت‌وگو و نشست و برخاست و رفتن به بيرون از منزل را دارند و يا اينكه دختر و پسر قبل از آنكه والدين اطلاع يابند به اصطلاح خودشان با شوهر آينده‌شان در مورد زندگي آينده ساعت‌ها با هم گفت‌وگو دارند. آيا اين نوع روابط جايز است يا نه؟
حضرت آيت‌الله خامنه‌اي: معيار در جواز صحبت كردن با نامحرم مفسده و عدم مفسده است.
حضرت آيت‌الله صافي گلپايگاني: اين ارتباط با بيگانه جايز نيست.
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: جايز نيست.
حضرت آيت‌الله تبريزي: تا وقتي كه صيغه عقد اجرا نشده دختر و پسر با هم نامحرم هستند و حكم آنها، حكم بقيه افراد

نامحرم است.
حضرت آيت‌الله مكارم شيرازي: به مقداري كه براي شناخت يكديگر لازم است اشكالي ندارد. مشروط بر اينكه گفتگوهاي معمولي و عادي به مقدار نياز باشد.

استفتاء: اگر زني در خيابان يا در حضور نامحرم از عطر يا ادكلن استفاده نمايد به طوري كه از بوي عطر حضور زن معلوم
شود، اشكال دارد؟
حضرت آيت‌الله سيستاني: اگر به قصد تحريك اجانب باشد يا معمولًا موجب تحريك شود جايز نيست وگرنه اشكال ندارد.
حضرت آيت‌الله بهجت: كراهت دارد.
حضرت آيت‌الله جواد تبريزي: استفاده زن از عطريات در بيرون از منزل كه موجب جلب نظر است جايز نيست.
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: جايز نيست.
استفتاء: مردي كه همسرش در حضور نامحرم آرايش نموده و حجاب را رعايت نكند چه حكمي دارد؟
حضرت آيت‌الله بهجت: وظيفه زن پوشش اسلامي است.
حضرت آيت‌الله سيستاني: بر او واجب است مانع گناه همسرش شود.
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: طبق شرايط امر به معروف و نهي از منكر عمل كند.
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 77
حضرت آيت‌الله جواد تبريزي: بايد او را با تحقق شرايط نهي از منكر نمايد.
استفتاء: بلند بودن ناخن زن در حضور نامحرم چه حكمي دارد؟
حضرت آيت‌الله سيستاني: اشكالي ندارد.
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: بلند بودن ناخن و لاك زدن ناخن‌ها در برابر نامحرم زينت محسوب مي‌شود و پوشش آن لازم
است.
حضرت آيت‌الله بهجت: اشكال ندارد، مگر زينت باشد.
حضرت آيت‌الله جواد تبريزي: مانعي ندارد.
استفتاء: لاك زدن ناخن‌ها در برابر نامحرم چه حكمي دارد؟
حضرت آيت‌الله جواد تبريزي: بعيد نيست كه داخل زينت باشد كه پوشاندن آن لازم است.
حضرت آيت‌الله سيستاني: جايز نيست.
استفتاء: آيا حجاب زن بايد مشكي يا از رنگ‌هاي تيره باشد؟
حضرت آيت‌الله بهجت: هر چيز كه ساتر بودن آن بيشتر باشد اولي است.
حضرت آيت‌الله سيستاني: بهتر است ولي لازم نيست.
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: در وضع فعلي رنگ مشكي ترجيح دارد و چنانچه موجود نباشد بهتر است رنگ‌هاي تيره تهيه
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 78
شود. (19/ 6/ 75)

استفتاء: فيلمبرداري و عكاسي در برخي از مجالس عروسي به علت لاابالیگري، مسائل محرم و نامحرم احياناً رعايت نمي‌شود توسط عكاس زن، كه شغلش اين كار است چه حكمي دارد؟
حضرت آيت‌الله خامنه‌اي: مراعات كامل حجاب اسلامي در برابر نامحرم در هر حال لازم است و فيلم‌برداري از مجالس زنانه اگر مستلزم نظر حرام يا موجب اشاعه فساد و ترقّب مفاسد باشد جايز نيست.
حضرت آيت‌الله صافي گلپايگاني: در صورتي كه فيلمبرداري با ارتكاب محرم مثل نظر به نامحرم و مانند آن باشد، جايز نيست. مكارم شيرازي: جايز نيست.
حضرت آيت‌الله سيستاني: اگر مفسده مترتب باشد يا مستلزم نگاه حرام باشد جايز نيست.
حضرت آيت‌الله تبريزي: چنانچه ترويج فساد در جامعه باشد جايز نيست.
استفتاء: متأسفانه اخيراً نوارهاي موسيقي همراه با خوانندگي خوانندگان زن با مجوّز وزارت ارشاد اسلامي منتشر شده است، آيا تكثير و استماع اينگونه نوارها چگونه است؟
حضرت آيت‌الله بهجت: جايز نيست.
حضرت آيت‌الله صافي گلپايگاني: استماع آن حرام و تكثير يا به ديگران دادن آن نيز حرام است و مجوّز وزارت ارشاد وجه شرعي ندارد بلكه اشاعه فساد است.
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 79
حضرت آيت‌الله مكارم شيرازي: تكثير و استماع اين‌گونه نوارها حرام است و مجوز وزارت ارشاد حكم الهي را تغيير نمي‌دهد.
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: جايز نيست.
حضرت آيت‌الله تبريزي: گوش دادن و تكثير نوارهاي مزبور حرام است، مؤسسه يا شخص اجازه بدهد يا ندهد.
استفتاء: تشكيل كلاس‌هاي مختلط در برخي دانشگاه‌ها و مراكز آموزشي چه صورت دارد؟
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: اگر مفسده داشته باشد جايز نيست.
حضرت آيت‌الله بهجت: اختلاط مرد و زن حرام است.
حضرت آيت‌الله صافي گلپايگاني: معرض فساد است و جايز نيست.
حضرت آيت‌الله تبريزي: اختلاط مرد و زن به صورتي كه در معرض فساد و محرّمات باشد جايز نيست، چنانچه در معرض اين باشد كه برخي به جهت آن به حرام بيفتند جايز نيست.
حضرت آيت‌الله سيستاني: اگر مستلزم مفسده باشد جايز نيست.
حضرت آيت‌الله مكارم شيرازي: اگر بتوانند جداسازي كنند بهتر است.

استفتاء: برخي از مغازه‌ها براي عرضه كردن اجناس و لباس‌هايشان مجسمه‌هايي از انسان اعم از مرد و زن و كودك
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 80
درست كرده‌اند (مانكن) كه متأسفانه موجب ترويج فرهنگ بيگانه و تحريك ديگران مي‌باشد، نظر حضرتعالي در اين رابطه چيست؟
حضرت آيت‌الله خامنه‌اي: از هر كاري كه موجب ترويج فرهنگ بيگانه بوده و موجب مفسده باشد اجتناب شود.
حضرت آيت‌الله صافي گلپايگاني: اين‌گونه امور موجب فساد اخلاق و ترويج منكرات است و اشكال دارد.
حضرت آيت‌الله بهجت: اگر ترويج فرهنگ مخرّب باشد اشكال دارد.
حضرت آيت‌الله تبريزي: نگهداري مجسمه يمني ندارد و ساختن آن نزد مشهور حرام است و اشاعه فساد در مجتمعات
مسلمين جايز نيست.
حضرت آيت‌الله مكارم شيرازي: ساخت و ساز و خريد و فروش و استفاده از مجسمه انسان يا حيوان اشكال دارد.
استفتاء: حدّ حجاب در مردها چه مقدار مي‌باشد؟
حضرت آيت‌الله سيستاني: پوشاندن عورت واجب است ولي جايز نيست بدن خود را به قصد واداشتن زن نامحرم به نگاه حرام برهنه كند، بلكه به احتياط واجب نبايد در صورت وقوع نگاه حرام برهنه شود.
حضرت آيت‌الله بهجت: پوشش عورتين. برهنه شدن مردان مقابل زن‌ها خلاف احتياط است.
حضرت آيت‌الله تبريزي: بر مرد پوشاندن تمام بدن لازم نيست
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 81
و مي‌تواند با پوشيدن يك لنگ راه برود كما اينكه در بعضي از مناطق گرمسير متعارف است.
حضرت آيت‌الله مكارم شيرازي: آن مقدار كه معمولًا پوشانده نمي‌شود اشكال ندارد؛ مانند سر و گردن و دست‌ها؛ حتّي پيراهن‌هاي آستين‌كوتاه معمولي

حجاب حكم ضروري دين

حجاب حكم ضروري دين استفتاء: آيا حجاب از ضروريات دين است؟ حكم كساني كه به آن بي‌اعتنايي مي‌كنند چيست؟
حضرت آيت‌الله خامنه‌اي: اصل حجاب ضروري دين محسوب مي‌شود و بي‌اعتنايي به اصل حجاب و عدم رعايت آن معصيت و گناه است.
حضرت آيت‌الله صافي گلپايگاني: اصل وجوب حجاب في‌الجمله از ضروريات اسلام است و منكر آن مرتد است ولي بي‌اعتنايي به آن با عدم انكار وجوب آن فسق است.
حضرت آيت‌الله تبريزي: اصل حجاب براي زنان از ضروريات دين است و حكم كساني كه به آن بي‌اعتنايي نمايند حكم بي‌اعتنايي به ساير تكليف ديني است.
حضرت آيت‌الله سيستاني: اصل حجاب از مسلمات شريعت و در قرآن آمده است، ولي كساني كه توجّه به وضوح آن ندارند انكار آنها مستلزم انكار نبوت نيست و بي‌اعتنايي عملي گناه است.
حضرت آيت‌الله مكارم شيرازي: آري حجاب از ضروريات دين
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 82
است، ولي انكار آن براي كساني كه از ضروري بودن آن آگاهي ندارند موجب ارتداد نمي‌شود.
حضرت آيت‌الله بهجت: بي‌اعتنايي به حجاب گناه است و داشتن حجاب واجب است.

چادر مشكي

چادر مشكي استفتاء: عده‌اي همراه با تبليغات فرهنگي دشمن در روزنامه‌ها و سخنراني‌هايشان مي‌گويند چادر مشكي براي بانوان مكروه است و بايد پوشش جديد مانند مانتو و كت و دامن با رنگ‌هاي متنوع جايگزين چادر مشكي شود. آيا چنين حرفي و
اقدامي صحيح است يا نه؟
حضرت آيت‌الله خامنه‌اي: اين صحبت صحيح نيست، و بهترين حجاب پوشش چادر است و چادر سياه هم بي‌اشكال است و كراهت ندارد.
حضرت آيت‌الله تبريزي: زن بايد بدن خود را در غير وجه و كفّين، از نامحرم بپوشاند و نيز بايد زينت خود را بپوشاند و لباسي كه زينت حساب مي‌شود بايد آن را هم بپوشاند و با چادر بهتر مي‌تواند بدن و زينت را بپوشاند و چادر سياه مثل عباي سياه كراهت ندارد.
حضرت آيت‌الله بهجت: اين اقدام باطل است.
حضرت آيت‌الله صافي گلپايگاني: نظر مذكور صحيح نيست و
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 83
مفاسد بسيار دارد. متأسفانه در اين زمان عده‌اي اصرار بر آشكار شدن مفاتن زن و خروج او از ستر و عفاف كه حافظ شخصيّت و ارزش و متانت اوست دارند، مع‌الاسف مي‌خواهند اين امر را اسلامي جلوه دهند در حالي كه اسلامي نيست.
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: چادر مشكي بهترين حجاب است و پوشيدن لباس‌هايي كه جلب توجّه كند حرام است.
حضرت آيت‌الله مكارم شيرازي: با توجه به اينكه در حال حاضر رنگ مشكي براي حفظ پوشش زنان بهتر است كراهت آن ثابت نيست.

احکام نگاه و روابط زن و مرد استفتاء: حضور زنان در کوچه و بازار بدون وجود ضرورت و سر و کار داشتن بیش از حد با نامحرمان چگونه است؟
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: مناسب نيست، بلكه در بعضي موارد جايز نيست.
حضرت آيت‌الله صافي گلپايگاني: خلاف سنن اسلامي و التزام به عفّت و پرهيز از اختلاط با بيگانه است.
حضرت آيت‌الله تبريزي: مقتضاي عفّت آن است كه از صحبت با نامحرم در غير موارد حاجت پرهيز نمايد و نيز در كوچه و بازار در صورتي كه در معرض نگاه نامحرم باشد به غير از مقدار حاجت و ضرورت مكث ننمايد.
حضرت آيت‌الله بهجت: جواز و عدم جواز دائر مدار اشتمال

بر حرام و عدم آن است.
حضرت آيت‌الله سيستاني: اگر با رعايت احكام شرع باشد اشكال ندارد اگرچه بهتر ترك است.
حضرت آيت‌الله مكارم شيرازي: در برخورد و گفتگو با نامحرمان به گفتگوهاي عادي اكتفا كنند.
استفتاء: آيا نگاه كردن زن و مرد نامحرم به طوري كه متوجّه مشخصات قيافه و اندام مرد شود، اشكال دارد؟
حضرت آيت‌الله بهجت: نگاه كردن مرد به صورت زني كه مي‌خواهد با او ازدواج كند جايز است به شرط آنكه بداند مانع
شرعي از ازدواج با او نيست و احتمال هم بدهد كه زن ازدواج را قبول كند و احتمال هم بدهد كه اين نگاه كردن اطلاع تازه‌اي پيدا مي‌كند.
حضرت آيت‌الله بهجت: اگر فتنه و ريبه نباشد اشكال ندارد.
حضرت آيت‌الله سيستاني: به مقداري كه معمولًا مردها نمي‌پوشانند نگاه بدون لذت جسمي و بدون خوف از وقوع حرام اشكال ندارد.
حضرت آيت‌الله جواد تبريزي: با التذاذ جنسي جايز نيست.
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: اگر با ريبه باشد، حرام است.
استفتاء: آيا گفتگو و خنده و شوخي با نامحرم هنگام خريد يا محل كار يا با مردان نامحرم فاميل براي زن اشكال دارد؟
حضرت آيت‌الله جواد تبريزي: جايز نيست.

حضرت آيت‌الله سيستاني: اگر تحريك‌كننده باشد يا خوف مبتلا شدن به گناه باشد جايز نيست.

حضرت آيت‌الله بهجت: در غير ضرورت و غيرخوف فتنه خلاف احتياط است.
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: جايز نيست.
استفتاء: صحبت كردن با مرد نامحرم در چه صورتي جايز مي‌باشد و ضرورت به چه مقدار اطلاق مي‌شود؟
حضرت آيت‌الله سيستاني: مقيّد به ضرورت نيست.
حضرت آيت‌الله بهجت: در صورتي كه مهيّج و ريبه‌دار نباشد تشخيص عرفي است.
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: چنانچه موجب تهييج نشود و مفسده هم نداشته باشد مانعي ندارد.
استفتاء: آيا از نظر اسلام دوستي و قدم زدن در خيابان و صحبت كردن زن و مرد نامحرم اشكال دارد يا نه؟ موارد حرمت صحبت زن و مرد نامحرم چيست؟
حضرت آيت‌الله خامنه‌اي: صحبت كردن و قدم زدن با نامحرم از روي لذّت حرام است.
حضرت آيت‌الله فاضل لنكراني: بلي اين كارها از نظر اسلام غلط است و بايد ترك شود. هر جا كه مقدمه فساد باشد يا صحبت‌هاي غيرمتعارف باشد.

نشستن کنار نامحرم

نشستن کنار نامحرم استفتاء: آيا نشستن کنار نامحرم در تاکسي و ديگر وسايل نقليه عمومي (در صورتي که تماس بين آن دو از روي لباس باشد) جايز است؟
حضرت آيت‌الله بهجت: در موردي که معرضيّت براي فتنه و فساد داشته باشد اشکال دارد.
حضرت آيت‌الله فاضل: اگر مفسده باشد جايز نيست.
حضرت آيت‌الله سيستاني: اگر موجب تحريك شهوت باشد جايز نيست.
حضرت آيت‌الله تبريزي: بر زن احتياط است به جهت عفّت در وسايل نقليه عمومي در کنار زن بنشيند.
حضرت آيت‌الله صافي گلپايگاني: اگر به نحوي باشد که معرض ريبه و فساد نشود اشکال ندارد.
استفتاء: آيا به صرف خواست قلبي دختر و پسر محرميّت ايجاد مي‌شود يا نه؟ آيا دختر بدون اذن پدر مي‌تواند به صيغه موقت يا دائم مردي در آيد؟
حضرت آيت‌الله خامنه‌اي: تا صيغه عقد ازدواج با شرايط معتبر در ازدواج ميان دو نامحرم خوانده نشود، با هم محرم نمي‌شوند، اگرچه خواست قلبي ميان آنها باشد و صحّت ازدواج دختر باکره متوقف بر اذن و اجازه پدر دختر است؛ علي الاحوط.
حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 87
حضرت آيت‌الله فاضل لنکراني: خير در عقد ازدواج حتماً بايد صيغه عربي با تمام شرايط آن خوانده شود و در ازدواج دختر باکره به احتياط واجب اذن پدر دختر لازم است.

حسن ختام

حسن ختام خواهرم در خيابان چهره آرايش مكن از جوانان سلب آسايش مكن
زلف خود از روسري بيرون نريز در مسير چشم‌ها افسون مكن
ياد كن از آتش روز معاد طرّه گيسو مده بر دست باد
خواهرم ديگر تو كودك نيستي فاش گويم عروسك نيستي
خواهرم اي دختر ايران زمين يك نظر عكس شهيدان را ببين
خواهر من اين لباس تنگ چيست پوشش چسبان رنگارنگ چيست
پوشش زهرا مگر اين‌گونه بود
خواهرم، اينقدر طنّازي مكن با اصول شرع لجبازي مكن
در امور خويش سرگردان مشو نوعروس چشم نامردان مشو
پدرم گفت، پدر جان زن اگر زن باشد شير در خانه و در كوچه و برزن باشد
پدرم گفت كه اي دخت نكو بنيادم زلف بر باد مده تا ندهي بر بادم
هدف دشمن سنگ‌افكن پيشاني ماست كسب جمعيّت‌اش از زلف پريشاني ماست
پدرم گفت گل از رنگ و لعاب‌اش پيداست و زن مؤمنه از طرز حجاب‌اش پيداست «1»

---

(1). ذاكر اهل‌بيت (ع) شاعر، عارف واصل، زنده ياد محمد رضا آقاسي. حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع، ص: 88
خواهرم حجاب سنگر مقاومت تو در برابر تهاجم فرهنگي غرب است به دين اسلام و تشيّع. اين سنگر را رها نكن تا خون شهدا را پايمال ننمايي، سرخي خون شهيد با سياهي چادر تو به دشمن يك حرف مي زند، به هوش باش

آثار مؤلف

آثار مؤلف 1. حقوق و تكاليف زوجين و مقايسه تطبيقي با قرآن و كلام اهل‌البيت عليهم السلام
2. حقوق و وظايف زن و شوهر
3. نقش تربيتي والدين و رسانه‌هاي گروهي در نوجوانان و جوانان
4. حجاب از منظر فطرت و عقل و شرع (اثر حاضر)
5. مجموعه داستان‌هاي واقعي
6. عدم سازگاري اسلام و ايده جامعه مدني
7. علل ظهور امام زمان (عجل الله تعالي فرجه الشريف)
8. آنچه مي‌كنيم ضرورت است يا تجمّل؟

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌اي قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحیم
جاهِدُوا بِأَمْوالِكُمْ وَ أَنْفُسِكُمْ في سَبيلِ اللَّهِ ذلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه 41)
با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است
اگر بدانید حضرت رضا (علیه السّلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند
بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص 159
بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهلبیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال 1340 هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.
مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال 1385 هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.
اهداف :دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السّلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز :
الف)چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی
ب)تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن سهمراه
ج)تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما ، انیمیشن ، بازیهاي رایانه اي و ... اماکن مذهبی، گردشگری و...
د)ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار هاي تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر
ه)تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای
و)راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط 2350524)
ز)طراحی سیستم هاي حسابداري ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و...
ح)همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...
ط)برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه
ی)برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضوری و مجازی) در طول سال
دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگي مذهبي قائميه اصفهان
تاریخ تأسیس: 1385 شماره ثبت : 2373 شناسه ملی : 10860152026
وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com
فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com
تلفن 25-2357023- (0311) فکس 2357022 (0311) دفتر تهران 88318722 (021) بازرگانی و فروش 09132000109 امور کاربران 2333045(0311)
نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت

امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشاالله.
شماره حساب 621060953 ، شماره کارت :6273-5331-3045-1973و شماره حساب شبا : IR90-0180-0000-0000-0621-0609-53به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان – خیابان مسجد سید
ارزش کار فکری و عقیدتی
الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام -: هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کَرَم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».
التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رَهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می‌گشایی که آن بینوا، خود را بِدان، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».
[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».
مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

قائمیه
مرکز تحقیقات رایانه‌ای
اصفهان
WWW
برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹